

TĖVYNĖ

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE ORGANAS.

The Lithuanian Weekly „Tėvynė“
Published Every Friday
By the Lithuanian Alliance of America
P. Jurgeliūtė, Sec'y & Business Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States \$1.50
To Foreign Countries \$2.00
„TĖVYNĖ“
307 W. 30-th Str., New York, N. Y.

„Tėvynė“ Savaitinis Laikraštis
Leidžia kas Pėtnyčia
Susivienijimas Lietuvių Amerikoje
PRENUMERATA METAMS:
Suvienuose Valstijose \$1.50
Kitose Viešpatystėse \$2.00
„TĖVYNĖ“
307 W. 30-th Str., New York, N. Y.

No. 32 Acceptance for Mailing at Special Rate of Postage provided for in Section 1103, Act of October 3, 1917, Authorized on June 27, 1918.

New York, N. Y., Rugpiučio (August) 7, 1925.

Entered as Second Class Matter November 28, 1910, at the Post Office at New York, under the Act of March 3, 1875

Vol. XVI

Mirė M. J. Damijonaitis

Lenkai Praktikuoja Viduramžių Barbarizmą

Anglijos Angliakasių Streikas Išvengtas

LENKAI PRAKTIKUOJA VIDURAMŽIŲ BARBARIZMĄ.

Sneidemi. Šiame didžiuliam Vokietijos mazge, Hogery, kur karo metu vokiečiai laikė šimtus tūkstančių rusų belaisvių, dabar atvyko 5,000 vokiečių piliiečių, o kiekvienas traukinis nuo Lenkijos rubežių jį atveža daugiau, iki susidarys, sąjūda, apie 15,000. Tai Silezijos vokiečiai, kurie penki metai laike plebiseito balsavo už Vokietiją. Liaugos tarptautinis teismas pripažino lenkams teisę juos išvyti. Vokiečiai tos teisės neginėja, bet vykta, kam taip staiga reikėjo žmones išmesti iš jų apgyventų vietų ir darbų ir išstumti į vargą ir neturtą. Bevažiuojant traukiniams, keletas mažų vaikų pasimirė, o keletas suaugusių rimtai susirgo. Moterys apsišaršoję, nes nors Vokietija jų tėvynė, bet toje tėvynėje nieko nėra: nei jiems namų, nei darbo.

Vokiečiai, keršindami, išvisų apie 15,000 lenkų, dirbusių Westfalijos kasyklose. Tie lenkai irgi laike plebiseito nusikalto, nebal-suodami už Lenkiją. Vokiečiai butų jų nelietę, jei lenkai nebutų lietę vokiečių, bet dabar iš keršto visus išgrudo lauk. Lenkai juos sutalpina į purvinas kazarmes. Jie irgi neras „tėvynėje“ nei darbo, nei namų. Jų padėtis dar aršesnė, kadangi Silezijos kasyklos nedirba, o kaip darbininkai jie pinigų nesuskrovė.

Amerikos korespondentai lenkų ir vokiečių valdžios nežmoniškus darbus lygina prie totorių ir turkų pasielgimų laike Viduramžių. Nelabai senai turkai iškraustė virš milijono graikų iš Turkijos, bet juos pridaboję Tautų Sąjungą ir tie tiek vargo nematė.

ANGLIAKASIŲ STREIKAS ANGLIJOJE IŠVENGTAS.

London. Rimtas pramonės krizis Anglijoje, kuris nėra abejonės butų sudrebinęs šalį kaip ji niekad nebuvo sudrebinuta, tapo išvengtas, kada valdžia sutarus per devynius mėnesius, ko šelpti kasyklų savininkol valdžios komisija neįduos raporto apie kasyklų ir pramonės stovį. Darbininkai labai džiaugiasi ir skaito tą valdžios įsikišimą

dideliu laimikiu. Valdžiai šelpimas kainuos virš 50 milijonų dolerių, ir iš to spėjama, kad kasyklų nuosavybėje įvyks svarbių pėmainų. Darbininkai senai siulo kasyklas paimti į valdžios rankas, nes dabar tos kasyklos turi mokėti komi-są savininkams, kurie visai nieku neprisdėda prie kasyklų gerinimo. Jų protėviai tas kasyklas yra gavę grobimo keliu.

NEPAVYKO NUGRIAUTI KUNIGŲ VALDŽIOS.

London. Suvėlintos žinios skelbia, kad Europos civilizacijos paragavę Tiberio (Kinijoje) augštieji armijos vadai norėję nuversti kunigų lamų valdžią, kuri laiko tą kraštą kaip replėsė. Bet žmonėse pritarimo neradę, vadai buvo nugalėti. Kunigai turi po savin apie 11,000 vienuolių, kurie yra gerai organizuota spēka ginti kunigų valdžią. Žmonės gi tamsumų ir pri-pratę prie lamų gyventi.

BUVĘS KLUKSERIS PABĖGO SU MERGINA.

New York. Kumigas Hope, vienas iš Ku Klukso organizatorių New Jersey valstijoje ir buvęs jų „klygelis“, areštuotas už priviliojimą stenografės iš Trentono ir pabėgimą su ja į Teksaso valstiją, paliekant savo moterį ir du vaikučius. Jis kaltinamas sulyg „bal-tosios vergijos“ akto.

ŽEMĖ DREBA KUR ALIEJAUS YRA.

Boston. Bury's mokslininkų, išstudijavę žemės drebejimus Amerikoje, kurių per 13 mėnesių įvyko 22, sako, kad tie drebejimai eina linija, kurioje po žemėmis guli svarbiausi Amerikos aliejaus šaltiniai. Per tą liniją eina svarbiausi aliejaus pumpavimo kanalai ir kitoki prietaisai. Jei žemė ir toliau ta linija drebeitų, ir pasitaikytų smarkūs drebejimai, tai kiltų didelis pavojus netekti aliejaus. Esą mokslininkai turėtų tą klausimą gerai išstudijuoti ir padaryti žygių apsaugojimui.

VOKIETIJA NORI PAKELTI UKIŲ GAMYBĄ.

Berlin. Vokiečių žemės ukiai jau taip gerai išdirbami, bet agronomai nurodo, kad galima juos dar labiau

pagerinti ir padaryti Vokietiją neprigulmingą duonos klausime. Ypatingai norima miestelėnus prikaltinti grįžti prie farmų darbo, kuris esąs ir sveikesnis ir ramesnis.

WEST VIRGINIJOJ ALGOS KAPOJAMOS.

Fairmont, W. Va. Nežiurint unijos grąsinimo sukelti streiką bitumino kasyklose, vis didesnis skaičius savininkų muša algas ir samdo darbininkus ne taip vadinama Jacksonviles skale, bet 1917 metų skale. Taip elgiasi didžiausios kompanijos.

FRANCUZAI GERINASI PRIE RUSŲ.

Paris. Iškarto kirtęsi kaip gaidukai francuzai su rusais, matyti, susigerins. Prancuzai sutinka padaryti „gražų mostelėjimą“ ir atiduoti Vrangelio laivyną be jokių sąlygų sovietams. O sovietai, atsimokėdami mandagumu, prižada pripažinti prieš karines Rusijos carų skolas. Bet su atmokejimu jų prašo nesku-binti ir atsivėlgti į rusų biudžetą. Tokiu budu, spėjama, rusai su francuzais šiaip taip susitars.

AMERIKOS KASYKLŲ SAVININKAI NESTATO SAVO SPĖKŲ.

Atlantic City, N. Y. Pasakutinių trijų savaičių derybas, United Mine Workers unijos prezidentas Lewis, pavadino „kova su šešėliais“. Esą, savininkai į konferencijas siunčia smulkias žuveles, kurios nieku nereiškia. Jei taip bus daroma, tai derybos turės nutrukti, ko, matyti, savininkai nori, kad galėtų pinigų prisiplėšti, iš anglių neva stokos. Darbininkų prezidentas reikalauja, kad derybas vestų seni kasyklų veteranai, kaip Richards ir Warriner, kurie yra bosų „tuzai“. Be jų Lewis sako jokios sutartys nieko nereikš.

RUHRO KRAŠTE FRANCUZŲ NEBĖRA.

Essen. Paskutinis francuzų kareivis pasitraukė iš Ruhro krašto. Francuzai jį okupavo virš pustrėčių metų. Vokiečiai neišpa-kytai džiaugiasi.

BRYANAS GAVO MILITARIŠKAS LAIDŲTUVES.

Washington. Bryanas tapo paguldytas amžinai išle-tis kareivio kape prie pa-prastų kareiviškų laidojimo ceremonijų. Kumigas laike pamokslė pareiškė prie „atstatymo Dievu al-toriaus“.

KOMUNISTŲ AREŠTAI RYGOJE.

Ryga. Latvii valdžia su-sekė komunistų guštėlę prie

A+M.J. Damijonaitis

Liepos 31 d., 11:30 val. vakare Chicagoje pasimirė M. J. Damijonaitis. Tai nutiko „Varpo“ Bendrovės surengtame vakarėly, Lietuvių Auditorium'e. Jo mirtį liudijo apie 60 tame susirinkime dalyvavusių gerų tėvynainių, kurie podraug su velioniu svarstė lietuvių tautos reikalus.

Velionis, kaip „Varpo“ Bendrovės pirmininkas tą vakarą buvo vakarėlio vedėju ir labai karštai kalbėjo apie lietuvių tautos reikalus. Vakaru išsibaigus, velionis staiga nuslobo, už kiek laiko atsigavo, bet paskui jau krito ir amžinai atsiskyrė su savo draugais ir šiuo pasauliu.

Velionis Damijonaitis yra senas lietuvių darbuotojas. Jis veik visą savo gyvenimą dirbo lietuviams. Jo buvo pilna visame Amerikos lietuvių gyvenime. 1910-1911 metais buvo SLA prezidentu ir 1906 metais musų organizacijos sekretorium. Jis daug dirbo ir kitoms Amerikos lietuvių organizacijoms ir buvo karštas tėvynainis.

Velionis mirė širdies liga, turėdamas vos 52 metų amžiaus. Amerikon atvyko budamas dar jaunu ir paėjo iš Pilviškių, Suvalkų red.

Lai buna jam lengva šios šalies žemelė.

(Platesnis aprašymas tips sekamame „T.“ num.)

darbininkų profesinių sąjungų centro ir areštavo guštėlės vadus.

LIETUVOS ŠAULIAI RUOŠIA VIEŠĄ RINKLIAVĄ VILNIAUS REIKALAMS.

Kaunas. Šaulių Sąjunga ruošia viešą aukų rinkimą Vilniaus atvadavimo tikslams. Daugelis valdininkų rašosi į tam tikrą burį prisizadėtojų, kurie mokės kas mėnuo tam tikrą mokesį Vilniaus vadavimo fondui, arba aukos vienos dienos uždarbį.

LENKAI VĖL LIETUVIUS „SUROKAVO“.

Vilnius. Čia lenkai pasikelbė oficialę statistiką kiek žmonių gyvena Vilniuje. Esą gyventojų yra 1,088,000, iš kurių katalikų 652,000, pravoslavų 284,000, žydų 190,500, ir 32,000 kitokių. Tautomis gi esą: 608,500 lenkų, 277,500 gudų, 119,500 žydų, 57,000 lietuvių ir 25,000 kitų.

Los Angeles. Bury's Amerikos turtuolių, išgirdę, kad Filipinų salose randasi tauta žmonių „su uodegomis“, išvažiuos ši rudenį tos tautos ieškoti.

Boston. Šioje apylinkėje telefonų kainos pakeltos 20 nuošimčių, kas suteiks kompanijai virš 8 milijonų dolerių daugiau kasmet pajamų.

RUSŲ EMIGRANTŲ IŠTAUTĖJIMAS.

Praga. Rusai, pabėgusie nuo bolševikų režimo, labai susirupinę savo vaikų ateicia. Tų vaikų Francijoje, Čekijoje, Jugoslavijoje ir kitur esama apie 40,000 ir jie pastebėtinai greitai ištantėja. Rusai tėvai tve-

ria komitetus, kad tą ištautėjimą suturėti, bet darbas nekaip sekasi, kadangi slėvų kraujas labai ištūžęs ir greitai pasiduoda svetinai įtakai.

Paterson, N. J. 1,500 šilkinų stugų audėjai žada streikuoti kitą savaitę, jei bosai nesutiks algų pakelti. Jie nori gauti mažiausia \$36 į savaitę.

Is Lietuvos Laikraščiu

Mažeikiai. (Is meilės nusiskandino.) Naikių k. ukininko B. samdytas bernas buvo įsimylėjęs 17 m. to ukininko dukterį ir nuolat ją klausinėjęs, ar ji busianti „jo“. Birželio 18 d. mergina griežtai atkirtė, kad ji nesutinkanti buti jo mylimąja. Bernas tada sušėręs jai antausin nubėgęs svirman, pagriebęs kirvį, sukapojęs visus savo rubus, apavus ir ką tik pirktą dviratį. Paskiau pasiėmęs pusbonkį degtinės, nuėjęs prie Ventos upės. Ten parašęs gana poetingą atsisveikinimą pasauliui ir savo „panelei“, o paskiau, matyt, išgėręs pusbonkį, sudėjęs atsisveikinimus į kepurę, juos palikęs ant kranto, o pats išokęs į upę. Nors namiškiai greit jo pasigedo ir pėdomis nusekė, bet išgelbėti nebespėjo. Skenduolis buvęs iš nemažo ukio, teisingas ir darbštus, tik labai kerštingas.

„SOCIALDEMOKRATAS“ NUBAUSTAS.

Laikraštis „Socialdemokratas“ komendanto nutarimu nubaustas 200 litų pinigine pabauda. Tik ir geri laikai. Opozicijos laikraštius viršininkas konfiskuoja, komendantas baubia. Tai ir pamėgink, kad nori ką ražyti.

Lietuvių Bendravimas

Trečia dalis lietuvių tautos yra išėvystėj Amerikoje, kuri musų emigrantų vadinama ant-rają tėvynę, ir ne be pagrindo.

Kasmet Amerikos lietuviai jau įeinančiu į tradiciją papročiu vasaros metu lankosi savo tėvynėj — Lietuvoje: gimines tėvus atlankyti, senai nebuvę pasižiūrėti, dar kiti pasidairyti, pasieškoti tinkamos savo užsiėmimui vietos, prekybos ir tt. ir tt.

Be šiokių atsilankymų, kurie Lietuvai turi nemažos reikšmės, itin yra svarbus atsilankymas asmenų bei jų grupių, stovinčių prysakyje Amerikos lietuvių visuomeninio bei politinio gyvenimo; asmenų, kurie įdomaujasi Lietuvos augimu, jos ateitimi.

Niekas neginėja, kad musų emigracija Amerikoje yra suvaidinusi didelę rolę nepriklausomybės atgavime; yra vilties, kad Amerikos lietuviai tą nepriklausomybę ir laisvę padės sustiprinti. Tam yra įrodymų.

Štai pagerbti atvykusiems Kaunan amerikiečiams lietuviams: Sandaros pirmininkui D-rui Drangelui, „Vienybės“ redaktoriui p. Širvydui, „Varpo“ leidėjui p. Gasiunui, pp. Sinkui, Rožianskui ir Bučiui L. Val. Liaud. pirmininkas ir Seimo narys p. M. Slezevičius surengė vakariene, per kurią buvo pasidalyta mintimis, įspūdziais.

Is savo pusės amerikiečiai lietuviai, kurių vėliau Kaunan atvyko ir daugiau, karininkų Romovėje surengė atsidėkojimo ir artimesnio susipažinimo vakariene. Joje dalyvavo parvykę is Amerikos Sandaros pirm. D-ras Drangelis, p. Širvydas su žmona, buv. Sandaros pirm. p. Liutas, p. Gasianus, p. Kazilas su žmona, p. Čižauskas, p. Rožianskis, vietiniai ukininko B. samdytas bernas buvo įsimylėjęs 17 m. to ukininko dukterį ir nuolat ją klausinėjęs, ar ji busianti „jo“. Birželio 18 d. mergina griežtai atkirtė, kad ji nesutinkanti buti jo mylimąja. Bernas tada sušėręs jai antausin nubėgęs svirman, pagriebęs kirvį, sukapojęs visus savo rubus, apavus ir ką tik pirktą dviratį. Paskiau pasiėmęs pusbonkį degtinės, nuėjęs prie Ventos upės. Ten parašęs gana poetingą atsisveikinimą pasauliui ir savo „panelei“, o paskiau, matyt, išgėręs pusbonkį, sudėjęs atsisveikinimus į kepurę, juos palikęs ant kranto, o pats išokęs į upę. Nors namiškiai greit jo pasigedo ir pėdomis nusekė, bet išgelbėti nebespėjo. Skenduolis buvęs iš nemažo ukio, teisingas ir darbštus, tik labai kerštingas.

Kalbėse iškelta tiek daug sumanymų, pareikšta tiek daug noro dirbti Lietuvos ateiciai, kad sunku visa aprašyti. Pavirėsiu tik keletą svarbesniųjų momentų.

Štai D-ras šliupas konstatuoja liudną, pasibaistėtiną faktą: Lietuvą apjuosė ir smaugia juodojo internacionalo slibinas. Jis tikėjėsis, kad jo kovos Amerikoje pasibaigė ir Lietuvoje galės atilsėti; apsilvita: kova čia tik prasideda. Ir jis stojęs kovon tam klerikalizmo slibinui nepasiduos. Kaip J. A. V. piličiai liepos 4 d. nugalėjo savo engėjus, taip ir Lietuvos visuomenė nusikratys visokių internacionalų, laisvės priešų ir atkovos sau visišką laisvę, kokia naudojasi Amerikoje gyvenantieji lietuviai. Jie mums padėjo iškovoti nepriklausomybę, jie padės ir laisvę atkovoti.

P. Širvydas pažymi, kad amerikiečiai iki šiol ištikimi D-ro šliupo laisvės ir demokratizmo idėjoms ir ateityje jų neišsizadės.

P. Liutas sako, kad valstybė — tai biznis. Biznis, tai ir valstybė, gyvuoja, jeigu susibalansuoja. Kiek jam tekę patirti, Lietuva susibalansuoti gali, bet yra priežasčių, kurioms

tam susibalansavimui kenkia. Jos tai ir reikia pašalinti.

Ponia Širvydienė pasmerkia Kėdainių įvykius ir sako, kad ne policijai palaikyti dora. Ameriketės lietuvės tokiais įvykiais Lietuvoje labai esančios pasipiktinusios.

D-ras Drangelis, kaip Sandaros pirmininkas, konstatuoja faktą, kad Lietuva tiesiog stebuklingu budu atgavo nepriklausomybę. Tai be abejonės yra tautos vidaus potencijos išdava ir tai yra jau laidas, kad Lietuva išsilaikys, sustiprins nepriklausomybę ir iškovos visas žmogaus vertas laisves. D-ras Drangelis pažymi Amerikoje gyvenančių lietuvių didelį norą dirbti Lietuvos labui, pasišvesti jos ateiciai ir matyti ją laisvą nuo visokių priespaudų. Jis asmeniniai pažymi, kad ir jam, neseniai dideliu darbu baigusiam medicinos mokslus, butų tikslingiau pasiekti kitų kolegų pavyzdį, kurti sau asmeninį gyvenimą, tačiau jis šventai prisiešęs Sandaros pirmininko pareigas, patarnauti idėjai. P. Liutas pradėjęs keliones Lietuvon, pradėjęs tą Amerikos ir Lietuvos lietuvių bendravimą. D-ras Drangelis irgi darys visa, kas gaucitų jam naudinga Lietuvai ir jos sunams čia Lietuvoje ir ten užjūry.

P. M. Slezevičius ilgoj kalboj apibudino visą Lietuvos kurimosi periodą, kuris dabar išrodo pasaka, apibudino tuos momentus, kada Lietuvai grėšė pavojus iš lenkų ir bermontininkų pusės. Tauta visada ir visus pavojus savo milžiniška galia nugalėjo. P. Slezevičius pabrėžia, kad visais pavojingiausiais momentais ne įsakytais, ne suvaržymais buvo veikiami į tautą, atvirkečiai: pirmomis Lietuvos kurimosi dienomis spauda buvo vienintelis priemonė! Tauta klausė žodžio! Taigi tauta, kuri sugebėjo pergalėti tokias sunkenybes, pergalės ir tą paskutinę Lietuvos vidaus gyvenimą trukdančią, nuodijančią klerikalizmo kliūtį ir Lietuvą bus tokia laisva, kaip Amerika, ir Lietuvoje taip pat bus gera gyventi, kaip Amerikoje. M. Slezevičius asmeny dalyvaujančių vakarienej gerbiamųjų svečių amerikiečių kreipijasi į visą pažangiąją lietuvių visuomenę, prašydamas paramos, nes tik tada Lietuva išliks nepriklausoma, kai kiekvienas jos pilietis jausis, kad jis yra laisvas, kad jis yra šalies valdovas, o ne įnamis, vergas.

Čia neminėsiu tų karštų linkėjimų, kurie buvo vienų kitiems pareikšti, neminėsiu ir sumanymų statyti Panteoną, V. Kudirkai, Šernui paminklus ir kita, — pabrėsiu tik kad toks bendravimas be abejonės meliks be rezultatu, kad toks bendravimas turi didžiausios reikšmės ir todėl jis reikia karščiausiai sveikinti. Toks bendravimas, Sandaros pirm. D-ro Drangelio žodžiais betarjant, tikrai sucentuos Lietuvos viduje ir su emigracija anapus Atlanto vandenyno. Valio Lietuvos ir Amerikos lietuvių bendradarbiavimas!

J. K.

„TEVYNĖ“

Savaitinis Susivienijimo Lietuvių Amerikoje organas, leidžiamas kas penktadienis.

S. E. Vitaitis — Redaktorius, 307 W. 30-th St., New York City.

Visi raštai skiriami „Tėvynėi“ turi būti siunčiami Redakcijos vardu ir turi būti su autoriaus parašu ir adresu. Prisiunčiamas raštas Redakcija trumpina ir taiso sulig savo nuožiūra. Netinkami spaudai smulkūs raštai—korespondencijos, eilės, pranešimai ir tt., naikinama ir autoriams negrąžinama, jei nėra pridėta pašto ženklelių jų sugrąžinimui.

KAIP SLA. TURĖTU REAGUOTI Į DABARINIUS ĮVYKIUS LIETUVOJE?

Mūsų organizacija, Susivienijimas Lietuvių Amerikoje, yra fraternalė, pašalpos organizacija. Tuo reikalu ji turėtų tik ir rūpintis. Pagal mūsų įstatymus, mes neprivalome į politikos reikalus kištis. Tačiau, išskyrus pomirtinę pagalbą ir pašalpą ligoje, mūsų organizacija, tai yra jos nariai, randa reikalingu ir kitais reikalais kai kada susidomėti. Iš pat pradžių savo gyvavimo SLA. buvo pirmuoju Amerikos lietuvių kultūrinio gyvenimo žiediniu. Ji netik savo gyvenimams teikė pomirtinę pašalpą, bet veikė ir kitus labai svarbius darbus: leido knygas, skleidė apšvietą, auklėjo tautinį upe, ir tt. O visų svarbiausia SLA. niekuomet nepamiršo Lietuvos reikalų.

Pirmo karo SLA. teikė moralės ir finansinės paramos visame Lietuvos judėjime. SLA., kaip daugelis politinių ir kultūrinių organizacijų dėjo pastangas, idant prigriebus mūsų tėvynėi Lietuvai pasiluosuoti nuo žiaurios Rusijos caro jungo. Nebuvo to seimo, kuris vienu ar kitu Lietuvos reikalu nusisidomėtų. Nebuvo to seimo, kuris vienu kitu šimteliu prie Lietuvos reikalų neprisidėtų. Vis buvo stengiamasi gelbėti, kad Lietuva kuomet nors taptų nepriklausoma valstybe, kad Lietuva būtų lietuvių.

Lietuvai gavus nepriklausomybę, mūsų organizacija ir gi nepasiliko nuo Lietuvos reikalų. Šelpė jos našlaičius, teikė pagalbą moksleiviams, siuntė aukas kitiems kultūrinams mūsų tėvynės reikalams. Rėmė moraliai apsigynimui nuo įvairių užpuolimų.

O taip yra delto, kad S. L. A. sudaro tą Amerikos lietuvių išėjimosi dalį, kuriai rupi savo tėvynės gerbuvis, kuri geidžia savo tėvynę matyti laisva ir pilnoje to žodžio prasmėje nepriklausoma valstybe.

Dabar Lietuvoje pilnai siaučia klerikalinė diktatura. Mūsų tėvynėje išviešpatavo reakcinė valdžia. Ir toji valdžia neperseni galutinai užsimojo ant Lietuvos laisvės. Ji žūt-butinai pasirijo savitai valdyti Lietuvą ir todėl, smurtu keliu, išleido nežmoniška įstatymą. Tuomi įstatymu suvaržoma Lietuvos piliečių spaudos, žodžio ir susirinkimų laisvė.

Kaip Lietuvos taip ir Amerikos pažangioji visuomenė jau imasi griežtų

priemonių priešai tą krikščionių-demokratų žygi. Pažangioji visuomenė pasirijo kovoti tol, kol Lietuva neatgaus pilnos laisvės ir kol neiššuos iš Lietuvos valdžios tų žmonių, kuriems rupi ne Lietuvos šviesus likimas, kuriems apeina ne Lietuvos žmonių reikalai, bet kuriems visų pirmiausia rupi tai, kas tą Lietuvą valdys. O jų didžiausiu noru yra, kad Lietuvą ne tik dabar, bet amžinai valdytų krikščionys-demokratai, tie patys valdonai, kurie taip šaltakraujai sumynė Lietuvos konstituciją, kurie be jokio pasigailėjimo suvaržė Lietuvos piliečio laisvę.

Pažangioji visuomenė jau darbuojasi. Kaip ji turi žiūrėti ir kuop vaduotis mūsų organizacija, Susivienijimas Lietuvių Amerikoje? Į šį klausimą nebus sunku atsakyti, jei dar kartą prisiminsime tai kas augščiau pasakytą apie mūsų darbuotę delei Lietuvos. Jeigu mes dėjome pastangų padėti Lietuvai iškovoti nepriklausomybę, jeigu mes visuomet buvome ir esame pasiriję gelbėti ją sunkioje kovoje su išlaukiniais priešais, jei mes gelbime ją apšvietime ir kituose darbuose dabar, tad ir šiame reikale mes negalime šaltai žiūrėti į Lietuvos laisvės išniekintojus. Mūsų šventai pareiga yra eiti podraug su pažangiaja visuomene ir reikšti tiems Lietuvos laisvės išniekintojams paucios žodis. Mūsų organizacijos pareiga yra reikšti užuojautos žodis tiems Lietuvos darbuotojams, kurie taip narsiai visą savo gyvenimą kovojo ir dar tebekovoja už Lietuvos laisvę ir tos laisvės persekiotojus.

SLA. kuopos, jei ne su kitomis organizacijomis podraug, tai vienos savo susirinkimuose privalo šį klausimą rimtai pagvilteni.

Nors mes nesame politinė organizacija, bet mums, kaip tikriam Lietuvos sužadėjimui, mūsų tėvynės likimas privalo rūpėti. Mūsų pareiga yra kovoti su Lietuvos laisvės išniekintojais tol, kol mes pamatysime savo tėvynę tikrojo to žodžio prasmėje laisva ir nepriklausoma valstybe.

VĖL SMELŽTAI ANT LIETUVOS.

„Chicago Tribune“ korespondentai visuomet atsizymi sensacijų gaudymu. Jie jau ne sykį buvo paleidę apie Lietuvą ir kitas šalis „ančių“. Vieną tokių korespondentų andai Rusija rado reikalingu net deportuoti lauk. Dabar vienas to laikraščio korespondentų, p. Day, vėl paleido porą „ančių“. Jis, duokime, rašo kad Lietuva einanti su Maskva ir perduodanti visą slapta diplomatią maskviečiams. Anot p. Day, anglai nori sudaryti bloką prieš Rusiją iš Suomijos, Estijos, Latvijos, Lietuvos, Lenkijos ir Rumunijos. Bet Lietuva prieš tai atkakliai spiriasi, nes ton sąjungon įeina lenkai, neatidavę Lietuvai Vilniaus. Todėl Lietuva

nenori apie tai nei girdėti ir išduodanti visus planus Čiėeriniui. Ešą net latvių premieras negalėjęs Lietuvos prikaltinti prie to bloko prieš Rusiją.

Kad anglai nori bloko prieš rusus, apie tai nėra abejonės, bet kad lietuviai mylėtų rusus, tai tik liguistas žmogus taip gali manyti. Juk negalima tikėti, kad krikščioniška valdžia kuomet nors sėbrautų su bolševikų bedieviška valdžia.

Bet tiesa, kad lietuviai nenori dėtis į Pabaltijos sąjungą, kur įeina lenkai, suardė visus tokių sąjungų planus. Ir lietuviai gerai daro. Jei Pabaltijos Valsitybės nori, idant lietuviai su jomis eity, tai turi priversti lenkus atiduoti lietuviams Vilnių.

PERŽVALGA

Ką katalikai mano apie evoliuciją?

Jei lietuvių katalikiškoji spauda ir tyli apie klausimus, išskeltus evoliucijos byloje Daytone, tai to negalima pasakyti apie amerikų katalikus. Pas juos yra mokytų kunigų, mokančių pliusną valdyti, o ne vien „bedievius“ keikti.

Peržvelgus paskutinį numerį žurnalo „The Catholic World“ matyti, kad katalikai sutinka su evoliucija ir pripažįsta ją vienatine teorija, kuri šiandien gali būti mokslininkų priimta. Taip sakydami, jie netvirtina, kad tai vienatinė teorija, arba kad ji paaikšina visus faktus. To netvirtina nei mokslininkai, pridavę savo pareiškimus byloje Daytone. Mokslininkai sako, kad ta teorija, jolkas, geriausia paaikšina visus pastebėtus gyvenime faktus, bet kaip evoliucija prasidėjo, arba kuriais keliais ar budais ji vyko — mokslininkai ginčijasi ir autoritetingo pareiškimo padaryti negali. Taigi katalikai eina su mokslininkais.

Katalikai, pasirodo, gudriau už protestonus pasielgia ir su pirmuoju Biblijos straipsniu, taip vadinama pirmąja Genezio knyga. Jie tą knygą skaito ne tiesioginiu istoriniu aprašymu įvykių tvarkos, bet imnu (paaukavimu), kurį Moze įrašė pradžioje savo knygos. Tas imnas garbina Dievą — Sutvertoją, nurodo, kam jis kiekvieną dieną pašventęs ir kaip jis džiaugėsi savo darbais. Tas imnas turi tiek vertės, kiek bile geras poezijos kurinis.

Katalikų rašytojas nurodo, kad Moze žinojo anos galdynės Egiptėnų mokslą, žinojo jų augštai pakilusią astronomiją ir geometriją. Žinojo, kad be saulės šviesos augalai negali gyventi. Todėl jis negalėjo, rašydamas minėtą Genezio pirmą knygą, tvirtinti, kad augalus Dievas sutvėręs pirma saulės. Bet poezijoje tas leistina.

Iš to matyti, kad katalikų kunigai nėra priešingi evoliucijos teorijai (kai kurie net ją gina). O Biblijos pasaką apie pasaulio sutvėrimą jie neima už gryną pinigą. Bet jie sako, kad mokindami evoliucijos teoriją mokyklose, reikia nusiprasti sykiu mokinti ir tikėjimo dalykų: kad žmogus turi nemarią sielą, kad jis turi liuosą valią ir todėl atsakomybę už savo gerus ir blogus darbus, ir kad žmogaus tikslas ešą „pažinti, mylėti ir garbinėti Dievą“.

Day pasakoja, kad anglai nusamdė latvių premierą Mejerovičių sudaryti bloką prieš Rusiją. Mejerovičius lankėsi Kaune, Varšavoje ir pas suomių. Bet didelio pritarimo nekūr nerado.

Anglai gi buvo žadėję paskolinti lietuviams penkis milijonus dolerių gelžkelių statymo tikslams. Taigi negali būti kalbos, kad anglai ant lietuvių pyktų.

O vienok tokios angly laikraščių reporterių „antys“ lietuvių kompromituoja svetimtaučių aktyvaizdoje.

Butų gerai, kad Chicago lietuvių tokiam sensacijų nešiojotui „Chicago Tribune“ pasiųstų atitinkamą papeikimą.

Šiaulių savišalpa.

Smagu pažymėti, kad broliško susišelpimo idėja, kuri yra pagrindas SLA. ir daugelio kitų Amerikos pašalpinių draugijų, įleido vieną šaknelę į Lietuvą. „Trimitas“, štai, praneša, kad nuo liepos 1 d. š. metų pradės veikti „Šiaulių Savišalpa“. Kiekvienas sveikas šaulys mokės kas mėnuo tam tikrą mokestį ir laike nelaimės gaus pašalpą. Smulkmenų apie tai dar neturime.

Visi gali lengvai suprasti kokios sąlygos priverstė gimti amerikiečių pašalpines draugijas. Atvykę pirmieji lietuviai, nemokėdami angly kalbos, dirbdavo sunkius darbus, ypatingai kasyklose, kur dažnai juos sužeisidavo, ar užmušidavo. O Amerikoje, kaip seniau, taip ir dabar, viešpatauja tas pats principas: kol sveikas naudingas, kaip apsigairi pasidžiauk.

Ir pradėjo pirmieji lietuvių organizuoti „broliškos pašalpos“ draugijas. Ir netik lietuviai, bet lenkai, čekai ir kitos ateivių tautos. Kiekvienoje lietuvių kolonijoje yra pašalpinių organizacija, o visų didžiausia yra SLA.

Šiandien lietuviai jau išgudrėjo ir suradę „išsiuransus“ jau pamiršta savo pašalpinės draugijas. Jos, negaudamos naujų jaunų narių, pradeda džiūti. Sveikesni nariai permato kad jos galėtų išsigelbėti, susiliejanč su SLA.

Lietuvoje tokios pašalpinės draugijos irgi būtų labai naudingos. Jos pratintų kaimiečius prie organizuoto gyvenimo, prie taupumo, prie sąvystovumo. Užtai šauliai sveikintini, pradėję pirmą žingsnį. Tik geistina, kad ta idėja galėtų pasinaudoti ir daugiau žmonių, ne vieni šauliai.

Laiškas iš avidės valdonų.

Lietuvos vyskupai išleido ganytojišką laišką į savo avinyčią (kurį šiandien, sulyg naujausia gramatika, vadina avide), kuriame grąšina katalikams, kad jiems nevalia dėtis su nekrikščioniškoms partijoms, ar už jas balsuoti.

Tas laiškas rodo, kaip desperatingai krikščionys bando užlaikyti savo naguose valdžią. Nepasitikėdami reakcijai jie kreipiasi į tikinčiųjų baimės jausmus ir vyskupų autoritetu liepia jiems balsuoti už krikščionis demokratus.

Jei vyskupai laiškų rašo, tai mums regis kiekvienas amerikietis irgi galėtų nepatingai ir parašyti savo gimi-

ŽMONIŲ SVEIKATA

Šį skyrį veda DR. A. J. KARALIUS, 3303 So. Morgan St., Chicago, Ill. Visus šiam skyriui skiriamus rašinius reikia siųsti stačiai skyriaus vedėjui, čionai pažymėtu antrašu.

LYTIES HYGIENA

Rašo Dr. A. J. Karalius.

SIFILIS.

Sifilis tai sunkiausia liga. Sunku rasti pakrikimų, kurių šita liga negalėtų pagaminti. Tai venerinė liga, bet sykiu kraujo ir viso kūno liga. Labai daug žmonių visai nekaltai apsikrečia sifiliu. Sifilitikų vaikai gimsta sifiliuoti, silpni, kartais silpnapročiai. Sifilis pagamina žymią dalį bepročių...

Ligos priežastis.

Sifilį pagamina savo rūšies bakterijos, sifilio perai; tai limpama ir apkrečiama liga. Sifiliu apsikrečiama laike lytinių santikiavimų, bet šita liga galima apsikrešti visai nekaltai koku nors būdu palietus sergantį arba pavartojus tuos daiktus, kuriuos sergantis vartdja. Ir čionais turime visiems pasakyti: nevertokite ty daiktų, kuriuos kiti vartoja, nevertokite stikly, kitokių indų, rankšluosčių ir kt. daiktų, kuriuos kiti vartoja. Tai geras patarimas visiems.

Ligos eiga ir požymiai.

Sifilis labai paini liga, kuri pagamina tukstančius įvairių požymių. Paprastai ligos eiga yra šitoki. Už septynių dienų (arba vėliau) po apsikrėtimo pasirodo skaudulėlis toj vietoj, per kurią į kūną išsunkė sifilio perai. Tai yra vadinamas šankeris. Jei apsikrečiama sifiliu laike lytinių santikiavimų, tai šankeris pasirodo ant lyties organų arba apie lyties organus — vyrui ant varpos, o moterei kur nors ant makšties. Jei apsikrečiama per pabučiavimą sifilitiku, tai šankeris pasirodo ant lūpų, ant liežuvio, ant veido, ant akių. Kartais sifilis prasideda be šankerio, arba šankeris luvu toks mažas, kad ligonis jo visai nepastebėjo.

Šankeris tai pirmas ženklas sifilio. Šankeris reiškia sifilį. (Žinoma ne kiekvienas spuogas arba skaudulys yra šankeris). Šankeris paprastai išnyksta dažnai labai mažą žymę palikdamas. Tuo tarpu sifilio perai kraujuje veisiasi ir organizuoja savo armiją. Už poros mėnesių arba vėliau sifilio perų armija pradeda kūną atakuoti. Tuomet pasirodo visokių išbėrimų ant odos, kartais gerklė ima skaudėti, kartais akis, bet paprastai skausmai arba kiek žymesni pakrikimai atsiranda vėliau.

Išnyksta išbėrimai ir pirmieji nesmagumai, jei jų buvo. Ligomis jaučiasi visai gerai. Bet tai yra tyla prieš audrą. Sifilio perai tuo tarpu kune dar tvirčiau susiorganizuoja ir savo laiku pradeda stipriai atakuoti. Ligonis jaučia skaudėjimą gerklės, galvos, akių, nosies; plaukai slenka ir tt. Vis tik dalykai dar pradžioje ne taip blogi.

Kartais metus kitus ligonis dar kenčia, dar turi vilties, kad „pereis“. O tuo tarpu sifilio perai sustiprėja ir susiorganizuoja galutinai atakai. Lenda jie tada į visus organus ir juos be jokio pasigailėjimo naikina. Naikina viską kas papuola: širdį, jėknas, penybos kanalą, lyties aparatą, odą, nervus ir smagenis. Sifilis naikina visus organus. Tuomet, žinoma, ligonis jau tikras ligonis: jo kunas jau nulalintas ir sukrikdintas. Gal but jau ir smagenys nebegali savo pareigų eiti. Jei smagenys apimti, tai vilties jau nebėra... O jei nervai apimti, tai greitai laiku pasirodo nevaldymas kojų, rankų, akių, ausų ir kt.

Medicinos raštuose sifilio požymiai dalinama į tris ar keturis laipsnius: sifilis pirmo, antro, trečio ir ketvirto laipsnio.

Dar lizdo neapleido. Nors buvo skelbiamas ir 1) kad Lietuvos valdžia atšaukusi savo atstovą prie Vatikano, ir je villoje ir tebekiurksa Romoje, kad 2) pats Vatikanas pareiškė, jog Lietuvos atstovas yra jam nepagaidaujama ypata“, valdžia tą paslaptį išaiškintų.

Pirmo laipsnio sifilis — šankeris iki pirmųjų išbėrimų; antro laipsnio — pirmieji išbėrimai ir šiaip įvairūs pakrikimai; trečio laipsnio sifilis — vidurinių organų pakrikimai, gilūs odos skauduliai ir kt.; ketvirto laipsnio — neurosifilis, sifilį nervų ir smagenų — tada atsiranda šimtai įvairių-įvairiausių ženklų ir negalių, pradedant nuo paprasto nervingumo ir baigiant tikra beprotybe. Mes čionais, žinoma, negalime nė suminėti visų tų požymių ir negalių, kuriuos sifilis gali pagaminti.

Kitą vertus, gydomas sifilis suteikia kitokių ženklų, kartais visai nežymių, kartais, jei gydymas pradeda anksti, jokių ženklų nepagamina ir jokių nesmagumų nesukelia. Gydymas, žinoma, turi būti atitinkamas kiekvienam ligoniui. Ir čionais galime pasakyti: moderniška medicina turi tikrų vaistų sifilio perams naikinti — laiku pradėtas gydymas duoda gerų rezultatų.

Gydymas.

Daugybė ligų išnyksta pačios kad ir be gydymo, jei žmogus gerai užsilaiko. Bet sifilis be gydymo neišnyksta. Tyras oras, geras maistas, ramus gyvenimas, švarus kambarys ir kiti mūsų laikuose išreklamuoti dalykai sifilitiko ligą nenaikina. Sifilio perus reikia naikinti atitinkamais vaistais — salvarsanu (606), gyvuuju sidabru, bismuto preparatais, jodu ir kitais vaistais. Kitai ligonį laukia liudna ateitis. Ir sifilį gydyti privalo imtis patyręs medicinos daktaras, geriausia venerinių ligų specialistas. Šundaktariai, žinoma, moka tiktai sugadinti. Gydymas užima daug laiko, kartais net porą metų ir daugiau.

Kraujo tyrimas aiškiai parodo ar žmogus turi sifilį, ar ne. Už tai kaip jau esmi minėjęs, kiekvienam prieš apsigvedimą reikėtų duoti kraują tirti.

Paveldima liga.

Sifilis paveldima liga, tai yra tėvai gali perduoti sifilį vaikams. Už tai šita liga, kaip sakiau, naikina tautą — sifiliuoti vaikai, žinoma niekam tikę.

Tautos ateitis.

Tamsios tautos ateitis nekoki, bet ligotos tautos ateitis dar blogesnė. Tautų kompeticijoje išliks tos tautos, kurios sveikesnės. Visi kalba apie kultūrą, apšvietą, mokslą, intelektualus, bet sveikata kune ir prote pamirštama.

O sveikata bene bus geriausias ginklas prieš nykimą bet kokios tautos. Lietuviai, aplamai imant, senovėje buvo sveiki ir stiprūs. Jie pergyveno milžiniškų tautų spaudimus ir šiandien jau pradeda savistoviai gyventi. Tai aciu sveikatai.

Kultura ir mokslas galingi ginklai, vienok žmonių sveikata daug stipresnis ginklas. Tinkamas superavimas gali padaryti daugiau naudos tautai per dešimt metų, negu geriausi universitetai ir kitokios mokyklos per tukstantį metų. Tinkamas superavimas reiskia tinkamas pasirinkimas moters ir vyro. Jei prieš apsigvedimą kiekviena porėlė nueity pas patyrusį daktarą, duotųsi iširti sveikatą kūno ir proto, duotųsi iširti temperamantą, budą, palinkimus ir kt. — tai tinkamai suporuotų, žmonių vaikai užaugtų gabesni visais žvilgsniais. Čionais reikėtų kai kam atsizadėti melės, atsizadėti to pirmojo apsvaigimo, kas, žinoma, gana sunku. Vienok tautos ateitis būtų šviesi. Išnyktų tuomet silpnapročiai, paliegėliai ir visoki puspročiai. Vienok tai yra painus klausimas, kurį čionais tiktai paliečiu. Vėliau apie tai plačiau pakalbėsiu.

Galų gale laimė asmeniui, draugijai ir tautai suteikia tiktai talentingumas, stiprumas ir sveikata atskirų narių. Modernųjų laikų mokslas (eugonika) jau gali nusakyti šeimynos ateitį ištyrus vyrą ir moterį. Eugonika jau gali nusakyti kas tinka vesti ir su kuo. Jau gali aiškiai pasakyti, kad pv. Jonas, apsisvedęs su Ona, neturės gerų vaikų, bet Jonas vedęs Jieva gali susilaukti gabių vaikų.

bet, kaip praneša „L. Ž.“ tas atstovas, p. Macevičius, tebesėd Lietuvoje pinigais sandomom je villoje ir tebekiurksa Romoje. Butų gerai, kad Lietuvos jam nepagaidaujama ypata“, valdžia tą paslaptį išaiškintų.

Domas Klausitis.

Iš "Krikščioniškosios" Politikos Laktų

(Tąsa)

ULTIMATUMAS LIETUVIŲ NEIŠGAZDINIMO.

Ultimatumas... Tai balsas ir piktas valstybei žodis. Pasaulis nebuvo girdejęs ultimatumo nuo 1914 metų. Mažai valstybei Serbijai, kurioje buvo užmuštas Austrijos sosto įpėdinis, išdidus kaizerinis kraštinis ultimatumas. Sarajevo įvykiai sukėlė Didįjį Europos Karą. Išliejo didžiausias upes kraujo, žuvo ne vienas milijonas geriausių žmonių, paliko kelis milijonus karo invalidų ir pasaulį pavertė griuvėniais...

Siuo atveju ultimatumas taikintas mažajai valstybei — Lietuvai. Vadinasi, sudrąsinti Aliantų, kad iš Klaipėdos gali kilti antrasis Europos karas. Na, ir žinoma išdidieji ponams prancuzams ir kitiems, nepatiko, kad lietuvių tauta sumanė išsivaduoti iš imperialistų vergučių. Po Didžiojo Karo panorėjo viešpatauti Europoje „nugalėtojai“ prancuzai, tikriai sakant, vietoje Vilhelmo II-jo ir generolo Hindenburgo — Poincarė ir maršalas Foch. Gi komisarai Petisnė norėta išsivaduoti per Prancūzkų — Ferdinanda. Dėja, p. Petisnė nemanė žudyti (gana jam buvo keletą valandų šaltojoje patupėti).

Ultimatumas Lietuvai išaugo p. Petisnės ir kitų jo kompanijos intrigantų provokacijos dėka. Svarbiausia priežastis tam ultimatumui buvo Klaipėdos krašto lietuvių pareiškimą prisijungti prie Didžiosios Lietuvos. Kitaip sakant reikalavimas pajėga išpildyti Versalės sutarties 99 straipsnį, kaip tat buvo nurodyta Taikos Konferencijos pirmininko p. Clemenceau laiške vokiečių delegacijai, 1919 m. birželio m. 16 dieną.

Kad geriau būtų supratas Klaipėdos krašto lietuvių noras prisidėti prie Lietuvos, čia cituojame Mažosios Lietuvos Seimo deklaraciją:

„Mažosios Lietuvos Gelbėjimo komiteto skyrių Seimas Šilutėje, šio mėn. 19 d. vienbalsiai priėmė sekančią deklaraciją:

„Mes viso Klaipėdos krašto rinkti Vyriausiojo Gelbėjimo Komiteto Mažosios Lietuvos skyrių nariai ir krašto politinių ir ekonominių organizacijų atstovai, šią dieną sausio 19 d., 1923 metų, suvažiavę Šilutėje ir visuotinąjį Seimą, Krašto gyventojų daugumos vardu su gilia pagarba lenkiame savo galvas prieš Mažosios Lietuvos išvadotojų savanorių karžygius, kurie liejo kraują ir žuvo už mūsų krašto valnybę. Taip jau sveikiname besio-organizuojančių mūsų krašto savanorių kareiviją, pasiryžusių ir toliau ginti Krašto gyventojų valią.

Tvirtindami lig šiol padarytus Vyriausiojo Mažosios Lietuvos Gelbėjimo Komiteto veiksmus, vadovau-

jant ir naujai tvarkant kraštą, reikšdami jam giliausios padėkos ir pasitikėjimo, viso teisingo pasaulio akivaizdoje skelbiame:

1. Vienbalsiai nutarėme prisijungti prie Lietuvos Respublikos autonominės dalies teisėmis, tuomi pasilaikydami pilną savivaldą, šiuose reikaluose: tiesioginių mokesčių ir akcizės, kultūros ir tikybos, teismo, žemės ūkio ir grūių, socialės apsaugos ir visokių kitų vidaus reikalų, kaip tai atskirtinai yra pareikšta Mažosios Lietuvos organizacijų ir patvirtinta Lietuvos Steigiamojo Seimo nutarimu iš 1921 m. lapkričio 11 dienos.

2. Vyriausiajam Mažosios Lietuvos Gelbėjimo Komitetui pavedame daryti visa kas reikalinga idant šitas prisijungimas kuogreičiausia įvyktų ir juridiniai Santarvėje ir kitų valstybių būtų pripažintas.

3. Mes kreipiamės į Lietuvos Respublikos valdžią, prašydami Krašto išreikštos valios vadykmų, visais būdais paremti, pirmoj eilėj reikiant militarinės ir finansinės pagalbos.

4. Vyr. Maž. Liet. Gelb. Komitetą ir toliau įgaliojame būti mūsų krašto vyriausia atstovybe.

5. Vyr. Mažosios Lietuvos Gelbėjimo Komitetui pavedame trumpiausiam laike sudaryti Klaipėdos Krašto vyriausių organizacijų ir grupių atstovų.

Šią nutarimą pasirašo visi Mažosios Lietuvos Gelbėjimo Komitetų Pirmininkai ir šiaip dalyvaujantieji Seimo atstovai.

Šilutė, 1923 metų sausio 19 d.

Štai istorijos dokumentas, kuriuo pareikšta Klaipėdos Krašto gyventojų valia!

NEVYKĖS ATSAKYMAS.

Tačiau negalime pasigirti mūsų valdžios gudriu atsakymu į Aliantų ultimatumą. E. Galvanausko atsakymas (1923. II. 8) Anglijos, Prancuzijos ir Italijos atstovams Kaune buvo labai nevykęs, dviprasmiškas, neišskaidantis pilnas baimės. Tame p. Galvanausko atsakyme, tarp kito skaitome: „Dalyvavimas maištinių judėjime savonorių, kilusių iš Lietuvos Respublikos, galima paaiškinti tuo, kad Lietuvos vyriausybė, nepergalimo tautinio paklomo sąlygose, negali sukontroliuoti dviejų šimtų kilometrų ilgio sienos, kuri nepatarnaujama susisiekti keliais ir skiria valstybę nuo Klaipėdos krašto. Kai del pinigų, kurie galėjo būti suteikti sukilėliams, tai Lietuvos vyriausybė absoliučiai neturėjo galimybės sukliudyti Lietuvos gyventojams ir gausingoms turtingoms lietuvių kolonijoms užsieniuose siųsti dovanas savo kompatriotams Klaipėdoje...“

Ką Aliantai galėjo pasakyti į tokį p. Galvanausko

GYVENIMO RŪŽAI

Raflo A. B. STRIMAITIS.

SEKMAS — NEVOGKI!

Adomas niekuomet nebuvo Pasakęs teisybės, kad visai Artimoje ateityje turės įvykti Jo vestuvės su kita. Skaitėvys jo paties išpažintis.

III.

„Daug yra porų, kurios laimingai gyvena visą amžių ir šeimynas išauklėja, džiaugiasi sulaukę senatvės,“ pradėjau aiškinti Magdalenai.

„Gana, jau gana“ atšovė ji man. „Jei iš šimto vieni porai pasitaiko šiaip-taip be susikirtimų pergyventi smagiausias dienas, tai dar negalima gėrėtis vedusių gyvenimu, kuomet žinai kad devyniasdešimts devyni nuostimčiai negyvena savo natūraliu gyvenimu, bet tik lošią kaip aktorai scenoje. Niekas manęs negalėtų įtikinti, kad apsidėme galima surasti laimę. Gal po penkių ar po dešimties metų aš kitaip manysiu, bet dabar kad mane kas pinigais iki kaklo apipiltų, tai visviena nė surišęs nenuvestų prie altoriaus. Ko man dabar truksta? Aš gaunu iš gyvenimo visa ko tik noriu. Mėdu mylimės, visur išeinam, todėl aš netikiu, kad kuomet nors galėčiau būti laimingesnis apsidėvęs!“

Tai tokia buvo Magdalenos pažalva į vedu... gyvenimą. Ji mėgo sportą, šokius, budavo šoka veik per ištisą naktį, prasnuo porą valandų ant rytojaus vėl darbe. Ir vis linksma, bei graži kaip ryto rožė; tarsi kad niekur nebuvusi.

Kaip kam kas eina į sveikatą. Magdalenos troškimas šėlimo ir Mildos planavimas sukurti rimtą ateitį, padarė ir mane atsakančiu darbininku. Su pinigais galima viską atsiekti ir turėti gerus laikus ir išgyti gražius namus, o kad gauti pinigų, tai reikėjo rupintis atlikti savo pareigas kuogreičiausia, idant gavus algos padidinimą.

Kuomet Magdalena atėjo pas mus dirbti, aš buvau perkeltas kasininko pagelbininko vieton ir tuomet gaudavau po keturiasdešimts dolerių į savaitę, o kuomet kasierius buvo jau nejaunas žmogus, ištiko jį liga, mane paskyrė jo vieton ir ėmiau jau po penkiasdešimts dolerių savaitėje.

Sulaukus šventadienio, nuėjau pas Mildą. Ją ir jos motiną radau besikaitant laikraščius. Milda man parodė paskelbimą, tai yra trumpą žinutę, kad mano su Milda vestuvės įvyktą už poros savaitę. Aš tai pamatęs, nemenkai nustebau.

„Tamsta nepyksti ant mūsų už tai?“ atsiliepė Mildos motina, atsigrįždama į mane, kuomet patėmijo mano nusistebėjimą.

„Ne, motule“, atsakiau rimtai. „Bet kadangi Tamstos parodėt man visai netikėtą naujieną, tai delto aš taip ir stebiuosi. Aš niekuomet nesitikėjau, kad taip greitai tas būtų galima įvykinti!“

„Nesitikėjai“?, prabilo Milda, paimdama man už rankos. „Mama, jau senai planavo kaip tau padaryti suprižą. Matai aš vedu sąskaitą nuo to laiko, kuomet tu man pasakėi, kad kaip tik sutauptysi penkis šimtus, tai mudu turim apsviesti. Taigi dabar kaip tik jau pilna atskaita, delto aš prašiau mamos pavelti laikraštįje paskelbt!“

Dabar man prisėjo pasakyti visą teisybę. Bet kiek atsirastų tokių, kurie turėtų tiek drąsos pasakyti merginai tai, kas suardytų visus planus ir nustoti pasitikėjimo toje ypatoje, kurią jis myli?

Sekančią savaitę jaučiaus nelemto padėty, vienok man rodėsi, kad aš nepadariau jokio blogo, nes žinojau, kad flirtavimas su dviem merginoms gali kada nors mane privesti prie galo liepto, kad abidvi mane gali su paniekai atmesti; kad Magdė ir nenorėjo vestis, aš žinojau kad Milda negali toleruoti, idant jos mylimasis pataikautų kitai merginai.

Delto nusprendžiau pasakyti abiem teisybę.

Padaryti pažadai nesunku, bet kuomet prisena išpildyti juos, tai suvis kita giesmė, — netaip yra lengva. Galima daryti logiškus išvedimus, bet kuomet galva ir širdis yra toli viena nuo kitos, tai prabėgo visa savaitė, — nieko neatlikau.

Šeštadienį prieš pietus paprastai buna išmokėjimas darbininkams algų. Mano pagelbininkas, aš ir Magdalena pagelbėdavome išmokėtojiu sudėstyti pinigus į vokelius, ir iki vienuoliktai valandai turėdavo būti viskas prirengta, taip kad kuomet vienuoliktą valandą darbininkai ateina prie langelio, būtų galima, akies mirksnyje, ištraukus vokelį atiduoti tam darbininkui, kuriam kiek pripuola, sulig darbininko numerio. Šis algų išmokėtojas buvo specialiai tik tam darbuvi pastatytas žmogus; budavo pusiau devintos valandos ryte jau atvažiuoja su sargybinais, įneša dėžę su pinigais, kuriuos paimdavo iš banko algų apmokėjimui. Kuomet gi prasidėdavo darbas pinigų išdėstymui į vokus, sargybinais budavo atleidžiami, o mes pasilikę keturi žmonės bėgy dviejų valandų prirengdavome išmokėjimus.

atsakymą? Žinau, jie suprato, kad čia norima „apdumti“ jiems akis ir daugiau nieko. Nuostabu, kodėl p. Galvanauskas bijojo pasakyti Aliantams tikrosios tiesos žodį? Bene reikėjo čia ko nors bijoti ar kitaip sakant teisybę slėpti? Toli gražu! Juk Aliantai dalyką neblogiau žinojo, kaip p. Galvanauskas. Taigi tvirtas pareiškinas tautos valios per savo atstovus būtų padaręs į Aliantus gilaus išpuodžio, ir toks žingsnis būtų buvęs labai naudingas bendram Klaipėdos klausimo išrišimui.

Pagaliau, per dideles sunkenybes ir sunkią kovą Klaipėdos Kraštas buvo atiduotas Lietuvai, tam tikromis sąlygomis. Ambasadorių Konferencija, ši karą padarė teisingą sprendimą pasaulio akyse. Bet vis delto perdavimo sąlygos pastatytos labai sunkios, ypač numatytos 3, 4 ir 5 punktuose.

(Daugiau bus)

TAIKOS PRADŽIA EUROPOJE

(Pagal C. Delesle Burns, iš anglų kalbos — V. Dargvainis).

(Tąsa)

Tiktai keli asmenys iš tų likusiųjų dviejų dešimtų nuostimčių, turėjusių pakankamai maisto, rubų, butų ir laiko, raišė istoriją, rėmė ir plėtė mokslus; ir, kadangi kiekvienas kelias, kurs veda prie „musų“, atrodo progreso kelias, tad ir geriausiose knygosė reikiama didelio pasitenkinimo visu tuo, kas buvo padaryta. Tai nebuvo beširdingumas; tai nebuvo žiaurumas. Teisybė juk buvo, kad jau buvo pasiekta neįmanomai didelio progreso; visos pasakos, buk Viduramžių ir vėlesnio laiko, pirm išgalėsiant dabartiniam finansiniam sistemui, gyvenimas buvęs laimingesnis, buvo klaidingos. Kaikuriais atžvilgiais senovė buvo gal ir geresnė už musų gadybę, — pavyzdžiui, jos tapyboje ir architekturoje; bet šiandien daug didesnis, nekaip senovėje, skaičius žmonių gyvena žymiai geresnėse sąlygose Vargas tame, kad tikroji pažanga dar paliko daug nelabų dalykų neįveiktų. Istorikai, galimas daiktas, neįkainuoja tinkamai tų nelabų dalykų reikšmės, nes, matoma, niekas dar neišgalvojo tinkamo jiems įveikti metodo. Visi žmonės natūraliai nusigrįžta į šalį nuo nemalonių faktų, kuriems prašalinti neturi tinkamų vaistų. Mums atrodo, kad galima rasti vaistus nuo skurdo ir bado, bet jų dar niekas neišrado; todėl tad ir aprašant pasaulį taip, kaip jis yra, skurdui neduodama tinkamos vietos tuose aprašymuose.

Kita didelė taikos organizacijos yda yra tai pasaulio armijos ir laivynai. Žmonii tikėta, kad visa tai buvo reikalinga taikai palaikyti, kaip kad senovėje buvo tikėta, kad žmonės, turi savęs ką nors vertingo, privalo nešioti ir ginklus; žinoma, šitoks įsitikinimas turėjo savo pagrindo. Dar nebuvo atrastos įmonės, kuriomis didelės organizuotos valstybės būtų galėjusios tvarkyti kiekvienos jų prekybos augimą ar tarpusavių santykių keitimąsi, kas turėjo įvykti del naujų ambicijų, naujo gyvenimo standarto, naujų draugingumo ar rungtynių jausmų. Kai žmogus, eidamas senyn, paprastai keičia savo pažūras, savo troškimus ir draugus, taip lygiai keičiasi ir žmonių grupės, arba tautos. Bet žmonės dar nebuvo išradę būdų besikeičiančių tautų santykiams organizuoti, todėl jie ir laikė armijas ir laivynus.

Labiau reikalingas buvo pažinimas tarpautinių reikalų, ne kaip broliškoji meilė arba gera valia; buvusioji gera valia neturėjo reikšmės, nes niekas nežinojo, kas reikia daryti, kad davus kiekvienai tautai kas jai priklausė ir kad sukvietus visas tautas bendram darbuvi meno, mokslų ir medžiaginių resursų gerinimo srityse. Mes gerai pažįstame gamtą, chemiją, biologiją; bet žmogų, ypatingai patys save mes tepažįstame tiek, kiek ir kuklikiai. Pavyzdžiui, kiekviena tauta mokosi to, ką vadiname istorija; bet, vietoj to, kad davus aiškiai civilizuoto gyvenimo augimo atskaitą, istorija, bendrai imant, yra tik tradicinis rinkinys absurdingų spėliojimų ir aklo prietaringumo ir daug ko joje nepastebima. Kiekvienos tautos vaikai yra moko- mi, kad tiktai jų tauta yra visų svarbiausi ir kad jų vyriausie kontaktai su svetimšaliais buvo mušiai, kuriuos jų tauta visados laimėdavo. Nemalonūs faktai, pvzd. karų pralaimėjimai arba baisios karų laimėjimo pasekmės — mirtys, sužeistieji, badas ir ligos, arba tų „didvyrių“ nekompetentingumas, arba prosenelių barbarizmas ir pareinąs iš to jų ainių kvailumas — viso to istorijon neišleidžiama. To viso pasekmė vargiai tegali būti pažinimas faktų, nesa tradicijų istorija greičiau panėši pasakai, ne kaip mokslui. Išsivaizduok sau chemiją tvirtinant, kad oksigenas yra aukštos kilmės elementas, bet hidrogenas esąs nekenčiamas, kad jiedu dažnai susitinkančiu ir kad progresas esąs tame, jei oksigenas įveikia hidrogeną. Šitoki chemija būtų taip pat mokslo dalykas, kaip ir tradicijų istorija. Faktas vienok yra tame, kad įvairios tautos tiktai tikėjo šitai tradicijai ir — „musų“ nuomone — jei svetimšaliai mano gali ką nors laimėti, įveikdami mus, mes esame priversti laikyti apginkluotas armijas; „svetimšalių“ gi

nuomone, — kadangi „mes“ tikrai esame Dievo tauta, visados laimėdavusi karus, tad ir svetimšaliai privalo laikyti apginkluotas armijas apsigynimui nuo musų.

Šitai rengimasis prie karo buvo vis brangesnis ir labiau komplikotas. Prancuzas istorikas pasakė: „Tautos darosi vis skurdesnės, besistengdamos įgyti daugiau jėgos viena kitai naikinti.“ Penkiolika metų pirm Didžiojo Karo tulas anglas mokslininkas parašė: „Europos žmonės, kai alkani žvėrys, puola kiekvieną dar neišnaudotą pasaulio sklypą. Tokiu būdu jie naikina tuos, kurių neskaito savais žmonėmis. Bet visados, dalindamies grobiu, jie daboja vieni kitus dideliais pavydu; anksčiau ar vėliau, kai jau nebeliks nieko dalyboms, jie puls vieni kitus. Šitai tikroji ginklavimosi reikšmė: turi praryti, arba turi būti kitų prarytas. Ir štai tie patys prekybos santykiai, kurie, kaip buvo manyta, turėjo sujungti mus taikos ryšiais, padarydami kiekvieną musų skerdikų kitų, veda mus arčiau ir arčiau prie visiško išsinaikinimo karo“.

PO DIDŽIOJO KARO.

Atsistatymas. — Tautų Sąjunga.

Taikos istorija nėra tai nepertraukiamos pažangos istorija. Dažnai prisiekina pažengti ir atgal; ir kartais, kai rodos, kad esame čia pat prie didelio žengimo pirmyn, musų planai griuva ir musų gyvenimas turi grįžti prie labiau paprastų, prie necivilizuotų metodų.

Taip tai buvo Didžiajame Kare 1914—1918 m. Platesnis aprašymas buvo patiekta kitoje vietoje. Šičia galima žiūrėti į tai, kai žmogus nesuinteresuotas sulgynamose tautų jėgose, bet susidomėjęs meno, mokslo ir žmonių laimės pažanga. Šitokiam žmogui Didysis Karas maždaug šitai atrodytų. Azijoje ir Afrikoje kairie žmonės gano savo bandas arba plėšia vieni kitus senuoju papratimu, lig to „karo karams baigti“ ir nebūtų buvę; bet Europoje tas sistemas, kurį aprašėme paskutiniame skyriuje, taip žymiai pagerėjęs pereituoju šimtmečiu, keturių metų laiku beveik visai paio. Atrodo, lig kokie bepročiai sudaužė komplikotą mašiną, kuri buvo tiek komplikota, kad žmonės negalėjo jos ir sukontroliuoti; vieni tų bepročių naudojo kujus, kiti gi turėjo tiktai tiek proto, kad būtų galėję pasukti vieną kitą ratą ir pavaryti mašiną atbulomis. Kadangi didesnė žmonių dalis apsirgo ta pačia pasiutimo liga ir niekas neišmanė, kaip tą ligą sustabdyti, tad maža kas ir tepastebėjo, kad tai buvo pasiutimo liga. Jei kiekvienas vyras jaustųsi esąs Napoleonu ir kiekviena moteris jaustųsi esanti karaliene Elzbieta, tai jau būtų kiek nesu- sigratimo ir trukimo. Bet juk niekas negalėjo manyti, kad jis pats ir visi jo draugai apsirgo pasiutimo liga!

Tačiau ne visas senasis taikos sistemas paio. Mokslas ir menas išliko, nors laipsniškai žymiai sumažėjo. Pramonės metodai išsiplėtė, socialinėse ir ekonominėse organizacijose atlikti kaikurie eksperimentai, bet užtai maisto, butų ir drabužių daug sunkiau buvo gauti. Pavyzdžiui, 11 d. lapkričio m., 1918 m., susitarta del Paliubų (Armistice) ir buvusios kare valstybės pradėjo ruošti prie taikos. Nugalėtojai Paryžiuje per daugelį mėnesių svarstė ir tarėsi del to, kas reikia daryti su savo laimėjimų pasekmėmis. Egentaliai nugalėtosios tautos buvo priverstos pasirašyti taikos sutartis, kurios vienais atžvilgiais buvo geros, kitais gi atžvilgiais buvo netikusios.

Vienas didžiausių ir svarbiausių Taikos Konferencijos palikimų — tai Tautų Sąjunga. Tai yra organizacija taikai palaikyti ir plėsti, todėl jai ir tenka būti pačiame viduryje scenos toje dramoje, kurios atskirus aktus mes peržiūrėjome šitoje istorijoje. Dabar Tautų Sąjunga išeina pirmyn: ką ji ketina nuveikti?

Pažiūrėkime pirmučiausia, kaip ji atsirado ir kokios rūšies organizaciją ji dabar turi. Tur būti visiems, bendrai imant, žinoma, kad įvairiomis istorijos krizėmis, įvairių karų paliktų nelaimių laikais, kaikurie šviesesni žmonės patardavo Europos valdžioms sudaryti Sąjungą apsaugojimui nuo karo. Bet visi tie pasiulymai ir planai nieko dar nebuvo atsiėkę, kai išliko Didysis Karas. Karo metu betgi paaikėjo nauda iš bendradarbiavimo; aliantai pastebėjo, kad jų valdžios gali pigiau pirkti sau maisto ir amunicijos, (Daugiau bus)

SLA. Antras Auksinis Konkursas

ZODELIS MOTERIMS APIE SLA.

Man, bejėskant naujų narių, su Clevelando moterimis tenka dažnai šiuo reikalu susikirsti. Tarpe šios apylinkės lietuvių moterų randasi labai ypatingų moterų, kurios griežtai stovi už bile kokią apdraudą, ypatingai joms netinka Susivienijimas Lietuvių Amerikoje. Jei kartais užsiki pas vieną kitą ir pakalbini prisirašyti prie Susivienijimo, tai ne nuo vienos visokių „pripardomųjų“ apie pašalpos nenaudą susilaukti. Tiesa, su tomis moterimis geriaus kalbėti apie poterių, nė kad apie kokią nors apdraudą. Jau ne nuo vienos davatkėlės gavau pusėtinai apibarti. Bet ką padaryti, mano reikalas įsiskirti naujų narių, tai aš turiu kentėti ir su kiekvienu žmogumi tinkamai apie tai pokalbėti.

Didžiausia bėda su tomis moterimis todėl, kad nekuriuos yra klaidinamos tų žmonių, kurie visai mažai apie apdraudą ir patys supranta. Vienok kaip pavyzdį turiu čia papasakoti vieną dalyką. Tula moteris visuomet buvo priešinga prigulėjimui prie bile kokios apdraudos organizacijos. Ji ypač labai prieštaravo Susivienijimui, kaip lietuviškai organizacijai. Jos gi vyras visai kitų pažiūrų į apdraudą buvo. Todėl jis, savo pačiai nežinant, ėmė ir prisirašė prie Susivienijimo Lietuvių Amerikoje. Kol buvo jis ir visa šeima sveika, nieko; bet kada jos vyrui pasitaikė darbe nelaimė, moterėlė pradėjo nerimauti: iš kur ji galės kokią nors pašalpą gauti? Bet, pasirodžius, kad vyras priklauso prie Susivienijimo ir gauna pašalpą, moterėlė visai savo nuomonę apie SLA. pakeitė. Dabar naujai kas ir pasakoja, kad Susivienijimas yra bedieviška organizacija, tačiau, iš visuomet už mūsų Susivienijimą stoji ir dabar jau niekas jos atkalbinti negalėtų.

Tai geras pavyzdys ir kitoms moterims, kurios bando savo vyrus neleisti prie Susivienijimo prisirašyti. O jos taip gi turėtų atsiverti, kad Susivienijimas yra viena iš stipriausių organizacijų netik Amerikoje, bet ir abelnai tarp lietuvių.

Todėl kiekvienas lietuvis, nepaisant kokių pažvalgų jis būtų, nepaisant, kaip ir kas jį bandytų nuo mūsų garbingos organizacijos atkalbinėti, turėtų atsiverti, kad susivienijimas jau sušelpė tu, standčius nelaimingų šeimynų, Susivienijimas sušelps ir tuos kurie prie jo prisirašys.

O dabar kaip tik geriausia proga kiekvienam lietuviui prie mūsų garbingos organizacijos prisirašyti.

Dabar, kuomet mūsų organizacijoje eina didelis vėjus naujų narių prirašyme, kiekvieno lietuvių pareiga yra stoti šion garbingon organizacijon ir daužinti jos narių skaičių.

Šeimynos Sargas.

ORGANIZATORIŲ PASTIKALBĖJIMAS.

Jonas Kaušius, SLA. prityręs organizatorius, eina gatve ir nieku būdu negali atsidžiaugti šio vakaro pasekmėmis: Žalvarienė prisirašė ant 600 dol., Žalvario sunus įstojo į jaunuolių skyrių; didžiausias šio miesto biznierių ponas Biznieraitis išpildė aplikaciją ant 1,000 dol.; Pagirių visa šeima įstojo. Viso septynios aplikacijos. Jonas aina taip linksmai, kad nė nemato kas apylinkėje darosi.

Bet staigu, einant pro tulo lietuviu namus, išsiritu Jonui po kojų pažįstamas Antanas Raudonaitis, ir gi SLA. organizatorius.

— Sveikas, Antan! — staiga sušuko Jonas.

— A, ką jau ir besisveikinti! — skubiai atsėvė Antanas, besidulkydamas drabužius.

— Na, kas gi, kame dalykas, kad taip supykęs?

— Nepyksi?! Pasižiūrėk — štai pasekmės organizatoriavimo. — Ir Antanas parodė pusėtinai sutaršytus plaukus, purvinius rūbus.

— Kaip gi tai? — Et! — pamojo Antanas ranka ir jau eina.

— Palauk, drauge, man visgi rupi žinoti, kas nutiko?

— Kas nutiko, kas nutiko? Nugi visai paprastas dalykas. Nuėjau pas Skrebaitčius, manydamas, kad galėsiu ponį Skrebaitčių prie Susivienijimo prisirašyti... Pradėjau kalbinti. Pasiuliau pirmą apdraudą skyriui, pasiuliau antrą, pasiuliau trečią — pasekmių, ne ir ne. „Ot, kad taip sveitintaučių apdraudą draugija, tai kas kita — tuojau prisirašyčiau“. Brolyti tu mano, išgirdęs šios žodžius, visas sudrebėjau! — Ir kas gi toliau?

— Kas toliau? Gi užsikaršėiavęs kiek tik galėdamas sušukau: „Jei tamsta butum apšviesta moteris, jei tamsta mokėtum nors iki dešimties suskaityti, tai taip nekaltėtum.“

— Gana jau, gana! — Žinau, — sako Antanas. — Reiškia argumentacija užsibaigė šluotos galu... Taip? — Kam dar ir klaus... — Klausyk, drauge, seniau ir aš panašiai naujų narių įsiskirdavau. Seniau ir aš tik tokių pasekmių susilaukdavau. Seniau ir man nekartą teko pro duris su suveltais plaukais laukan išduktėti... — Tai dabar nebeprisina išduktėti? — Ne, niekuomet. Aš da-

bar kaip išeinu iš namų, tai ir keletą aplikacijų išsinešu.

— Kaip gi tai?

— Visai paprasta. Kuomet tik patėmiju, kad šeimyninkas raukosi, o šeimyninkė sukasi apie tą kampa, kur šluota stovi, aš tuojau atsiverčiu keletą „Tėvynės“ numerių ir pradėdu skaityti vardus tų moterų ir vyrų, kurie gavo pomirtines ir ligoje pašalpas. Kuomet jie pradeda kalbėti apie sveitintaučių draugijas, aš pasimū tu pačių sveitintaučių apdraudos draugijų statistikas ir nurodau, kad lietuvių organizacijoje — Susivienijime Lietuvių Amerikoje reikia kur kas mažiau mokėti, negu kur kitur. Kad kiekvieno lietuvių pareiga priklausti prie lietuvių organizacijos. Nurodau, kad Susivienijimas Lietuvių Amerikoje yra tikrų lietuvių organizacija, kad Susivienijimas organizuoja jaunuolių būrelius ir kad netrukus mes turėsime galybę jaunimo prie savo kuopų. Ir aš kalbu taip greit, kad mano supykusieji busiantieji Susivienijimo nariai neturi kada nė atskalbėti. Tuomet aš išsiimu aplikaciją ir klausiu: „Ar tik šeimyninkas ar abudu aplikaciją išpildysit?“ Tuomet šeimyninkė kiek praliksmėja ir pasako: „Išvyk velnią pro duris, jis pro augštinį įlys. Na, ką tėvai, turbūt imkime abu po tukstantinę“.

— Pasakas, Jonai pasakoji.

— Ne, kolionėmis žmonių prie SLA. neprirašys. Tegul jie tave koloija, bet tu ramiai dirbk savo darbą. O tokio ramaus darbo pasekmės, štai šį vakarą išsiunčiu į centrą septynias aplikacijas.

Organizatorius.

SLA. 3-čio APSKRICIO KUOPŲ ATIDAI

Nežinau delko kuopų organizatoriai laukia ir nesiregistruoja į apskričio konkursą prisirašyti naujų narių į SLA. organizaciją. Jog jau buvo garsinta ir per organą „T.“, kad apskričio paskutiniai suvažiavime delegatų vienbalsiai tvirtintai ir į protokolą įrašyta, kad apskritis paskyrė \$25.00 ir 4 dalis. Kuris daugiausia prisirašys narių į vietines SLA. kuopas pirmą dovaną gaus \$10, antrą \$7.50, trečią \$5.00, ketvirtą \$2.50. Iki šiol yra užsiregistravę: 92 kp. org. D. Lekavičius, Courtney, Pa. ir 247 kp. org. J. Plečkaitis, Woodlawn, Pa.

Todėl gerbiame, nelaukim, imkimės už darbo, nes mus tautiečius lietuvis sveitintaučiai pritraukia prie savo organizacijų ir neapsakomai išnauodoja. Kam tad mums leisti savo tautą taip išnaudoti? Kuopų organizatoriams kolbiausia reikia dirbti savo apylinkėse, prikalbinti visus ir prisirašyti į SLA., kad neliktų nė vieno lietuvių ar lietuvių kurie nepriklausytų prie SLA., nes SLA. yra didžiausia ir geriausia pašalpos ir apsaugos lietuvių tautos organizacija.

SLA. kuopų organizatoriai registruokitės pas apskričio sekretorių žemiau nurodytu antrašu:

E. K. Šiurmatienė,

15 Willard St., Carnegie, Pa.

S. L. A. REIKALAI

SLA. IR JAUNUOLIŲ MOKYKLOS.

Mūsų SLA. yra didžiausia Amerikos lietuvių organizacija. Ji savo kuopomis bei pavieniais nariais pasiekia net ir mažiausias Susivienytų Valstijų lietuvių apgyventas vietas. Todėl Susivienijimas Lietuvių Amerikoje labai daug reikalauja ir abelname Amerikos lietuvių gyvenime. Mūsų organizacija, veikdama koki nors kultūros darbą, pilnai gali pasiekti visus Amerikos lietuvis.

Tai labai gerai žino mūsų kuopos, tai gerai supranta visa pažangioji Amerikos lietuvių visuomenė. Savo gyvavimo laiku S. L. A. didelių darbų Amerikos lietuviuose nuveikė. Pastaruoju gi laiku SLA. pradeda visų geriausių darbų rūpintis. Pastaru laiku SLA. darbuotojai gyvai susidomėjo Amerikos lietuvių jaunimo likimu. Apie tai jau veikia kiekviename „Tėvynės“ numeryje randaime gana plačių ir žingeidžių straipsnių. Kalba eina apie organizavimą Amerikos lietuvių jaunuolių prie SLA. kuopų. Tai labai kilnus darbas. Ir aš pilnai tikiu, kad visai netrukus tos kalbos, tie mūsų darbuotojų karšti raginiai stosis žodžiu. Netrukus galėsime matyti didelius jaunuolių būrius mūsų organizacijos nariais. Tuomet, nėra abejonės, mūsų organizacija daug daugiau ir abelnam Amerikos lietuvių gyvenime galės darbuotis.

Lipkėtina šiam darbui geriausių pasekmių. Vienok prie šito, kaip pridėkimas, reiktų dar vienas dalykas mūsų organizacijos gyvenimui įvesti: tai steigimas čia gimusiam tautimui mokyklų, kur jie jaunuoliai galėtų prasimokinti lietuvių kalbos, rašybos bei gramatikos. Šiaip, be niekur-nieko, neturint ką nors svarbesnio jaunuoliams pasiulyti, tas pats jaunimo kvietimas prie S. L. A. lyg sausas ir netiek pritraukiantis išrodytu.

Tiesa, šiuo reikalu ir gi jau daug maž susidomėta. Nekuriuos kuopos jau turi įsteigę jaunuoliams mokyklėles. Nekurie apskričiai yra nutarę tokias mokyklėles steigti. Praeitą sezoną tik keletas kuopų tokias mokyklėles turėjo. Ateinančiame sezone, nėra abejonės, tų mokyklėlių pasirodys daugiau. Bet visviena, tai dar, palyginamai, mažai šiuo reikalu mūsų kuopose susidomėta. Reiktų daug gyviau apie tai kalbėti ir veikti.

Turėti kuopose jaunuolių mokyklėles nėra verstina pareiga, yra tai kuopos liuosia valia. Centras, kiek man žinoma, tokių mokyklėlių steigimą kuopai negali atnesti. Kol kas dar nėra tokio įstatymo. Tačiau kuopų darbuotojai gali suprasti, kokią reikšmę tos mokyklėlės gali mūsų gyvenime turėti. Juk dabar nėra nė vienos Amerikos lie-

tuviuose organizacijos, kuri būtų nusistačiusi jaunuoliams mokyklėles steigti ir čia augusį jaunimą lavinti lietuvių kalbos. Mūsų kuopos steigdamos tokias mokyklėles, pasitarnautų abelnai lietuviams, čia augusiam jaunimui ir pasidarytų sau gerų sekėjų bei darbuotojų ateity. Prie to, juk turint prie kuopos mokyklėlę ir pats jaunimas daug greičiau stotų prie kuopos, nes jau matytų sau šiokią-tokią naudą iš prigulėjimo prie SLA.

Todėl SLA. kuopos, susidomėkite šiuo reikalu. Jis yra begalo svarbus. Jei mes savo jaunimu pasirūpinsime, tai kas gi rūpintis?

O, manant steigti jaunuoliams mokyklėlę, dabar kaip tik laikas apie tai kalbėti. Apie pusantro mėnesio atostogų netrukus prabėgti. Rudeniop, jaunimas jau ir vėl stotų prie mokslo. O tuo laiku reikia tokias mokyklėles jau turėti paruoštomis, kad jaunimas jas galėtų pradėti lankyti sykiu su viešomis mokyklomis. Tokių gi mokyklėlių suorganizavimas ima nemažai laiko: vieta, mokytojai, rankvedžiai; kol visa tai susieškosi, ims daugiau nė savaitę-kitą.

Todėl gerb. SLA. kuopos pirmuoju jūsų sekamo pasirinkimo svarbiausiu klausimu aš statau steigimą mokyklėlių čia gimusiam jaunimui.

Nelabai senai „Vienybė“ paminėjo, kad SLA. turi virš 300 kuopų ir jei tos visos kuopos turėtų įsteigę jaunuoliams mokyklėles ir tose mokyklėlėse kas met nors po 10 jaunuolių būtų pramokoma lietuvių kalbos, tai jau begaliniai daug reikėtų Amerikos lietuvių gyvenime.

Pastaba labai vietoj. Mūsų darbuotojai turėtų šiuo reikalu pasirūpinti nejuokais. Mūsų kiekvieno, bent didesnį, kuopoj turėtų būti jaunuoliams mokykla.

Tokią mokyklą įsteigti nėra jau taip sunku. Reikia tik truputi darbo, o labiausia gero noro.

SLA. Narys.

ROCKY GLEN, PA.

Liepos 16 d. čion atsituvo SLA. 7-to apskričio išvažiavimas. Reikia pastebėti, kad šis išvažiavimas turės menkas pasekmes, bet ne iš apskričio darbuotojų kaltės. Apskričio valdyba dėjo visas pastangas, kad tik susirinkę lietuviai turėtų smagumą ir darbuotojų trusas atneštų SLA. naudą. Buvo surengta programos: jaunų merginų, moterų ir mažų vaikų lenktynės, vyrų virvės traukimas ir laimėjusiems buvę supirktos dovanos. Žodžiu, išvažiavimas buvo priderančiai išgarsintas. Ir nors iš pats anksto lietuviai pradėjo rinktis didelias burias, lygiai traukianiu, kaip ir automobiliais, bet pabuvę trumpą laiką turėjo grįžti namon. Apie pirmą valandą po pietų dangus apsiniauė, kilo griaustinis, pradėjo smarkiai lyti ir lietus nenustojo iki vėlyvam vakarui.

Apie penktą valandą, kada pasilinksminimui patogiausias laikas, tai susirinkę lietuviai jau buvo visi išsiskirstę.

Zvalgas.

SLA. 1-mo APSKRICIO METINIS SUVAŽIAVIMAS.

Gerbiamos SLA. kuopos iš Schuylkill pavieto ir Hazletono apylinkės, malonėkite atsiųsti savo delegatus į metinį SLA. 1-mo apskričio 24-tą suvažiavimą, kuris atsisbus 27 d. rugsėjo, 1925 m., Eagem svetainėje, kamps Main ir Center St., Shenandoah, Pa. Pradžia 10 val. ryte.

Dabar 1-mas apskritis gerai darbuojasi: turi \$100.00 dovanoms del jaunuolių prirašinėjimo paskyrę, rengia milžinišką išvažiavimą prie Lake Side ežero, kuris atsisbuvo 30 d. rugpjūčio, 1925. Po išvažiavimo į 4 savaites atsisbus metinis suvažiavimas-konferencija, kur bus išduota žingeidus generolio pikniko raportas ir apskričio konkurso svarstymas, t. y. didesnės dovanos jaunuolių prirašinėtojams; kuopų darbuotės anketos sprendimas; žeminiio sezono darbuotė, apšvieta, agitacija ir tt.

Mandatai jau atspausiti, kuriuos lengva bus sekretoriams išpildyti.

Meldžiame visų kuopų prišūsti delegatus, o 1-mą apskritį dar darbėtesniu padarysime!

Įduokite delegatams gerų sumanymų.

K. Arminas, SLA. 1-mo apskr.

IS SLA. IV-to APSKRICIO ISVAŽIAVIMO.

Liepos 26 dieną, 1925 metų įvyko metinis išvažiavimas S. L. A. IV-to apskričio, Connecticut valstijos. Ši diena yra „Lietuvių šventė“, turinti tradicinę reikšmę nuo pat įsikurimo SLA. IV-to apskričio. Jos sulaukus, atgimsta siela kiekvieno lietuvių ir einant tomis tradicijomis, šioji šventė iškilmingai švenčiama didžiausios Amerikoje lietuvių organizacijos — SLA. ir SLA. IV-tas apskritys pagėja tinkamai šią savo iškilmingą metinę šventę apvaikščioti.

Šįmet šis šventė įvyko puikiam Linden Parke, Union City Conn. Suvažiavo didelė minia publikos, kuri gėrėjosi gražum išvažiavimo daržu. Pasirodžius gerbiama J. Gerdauskui, vedėjui programos, visa publika nurimo. Jisai puikia prakalba atidarė programą, atsišaukdamas prie tukstantinės mitnios SLA. reikalais.

Po prakalbų vedėjas perstatė „Varpo“ Chorą iš New Britain, Conn., kuris užvėėjo publika. Gerbiama P. Bruzausko vedamas choras dainavo šias dainas: Lietuvos himną „Lietuva tėvynė mūsų“, „Vilnius“, „Tupi šarka ant tvoros“, „Ant tėvelio dvaro“, „Vyrai pabuskim“ ir tt.

Garbė chorui, nes labai puikiai atliko savo užduotį, už ką publika dėkojo trukšmingais aplodismentais, nepaleisdama, kad atkartotina dainuotų. Kad choras puikiai atliko savo užduotį, rodo tai, jog laimėjo pirmą dovaną \$25.00 auksu.

Taipgi reikia pagirti ir renngėjus, 11 kuopos J. Tareilą, J. Žemantauską ir visus veikėjus išvažiavimo, kurie veikiai atliko savo užduotį, nes visas geroj tvarkoj buvo vedama. Net ir oras buvo labai tinkamas mūsų išvažiavimui. Mat ir gamta pritaria SLA. IV-to apskričio puikiems išvažiavimams.

Prisiartinus vėlam vakarėliui, publika skirstėsi į namus. Išpudis visiems malonus ir visi patenkinti.

Ten buvęs.

SLA. ŠVENTĖ 1-mam AP-SKRITYJE.

1-mo apskričio valdyboj kilo nuomonė, kad kas metai pastoviai įvesti savo organizacijos šventę su iškilmingiausiu programu: gerom prakalbam, malonioms dainomis, artistiška muzika, tautiniai žaislais ir tt.

Kadangi visuotinam suvažiavimui yra reikalinga didelė įtala, o vasariniai parkai, kaip ir važiėjimai tam tikslui geriausia pasitarnauja, nes yra tinkama proga visiems liuosai pasisvečiuoti, todėl šį 1925 metų mūsų šventės apvaikščiomas atsisbus 30-tą dieną rugpjūčio, prie gražaus ežero ir žaliuojančių girių „Lake Side“ Pa. Šįmet kalbėti yra užkviesti pasižymėję 1-mo apskričio darbuotojai: daugelį naujų kuopų sutvėręs organizatorius A. J. Baniškauskas, sekretorius Arminas, SLA. prez. S. Gegužis, buvę pirmininkais J. D. Taunias, A. Staniškis ir kiti.

Bus gerų dainininkų, muzikantų ir tt.

K. Arminas.

P. S. Visoms 1-mo apskričio kuopoms yra užsakyta per „Tėvynės“ administraciją plakatai. Kurios kuopos dar jų negavote, malonėkite duoti man žinią, o aš prisisiūsiu jums mūsų išvažiavimo garsinimui plakatų, pagal jusų pageidavimą, kiek tik galėsite išplatinti.

K. A.

CHICAGOS IR APYLINKĖS SLA. KUOPŲ DOMEL.

Čia noriu atkreipti atyda visų SLA. kuopų, gyvuojančių SLA. 2-ro apskr. rybose, į faktą, jog 9 d. rugpjūčio, š. m. įvyksta 2-ro apskr. iškilmingas išvažiavimas su laimėjimais įvairių dovanų, Beverly Hills miške, ant 87-tos — tarpe Ashland ir Wertern gatvių, Chicago, Ill. Tai bus puikiausias išvažiavimas iš visų pirmiau buvusių, nes yra parinkta graži vieta, prie to bus geras programos. Nuo išvažiavimo likusio pelno, vienas trečdalis eis SLA. Našlių ir Našlių Fondan. Taigi atsilankiusieji, ne tik kad laiką linksmai galės praleisti, bet prisidės ir prie sušelpimo nelaimėn patekusių S. L. A. narių, arba jų šeimynų. Už tai kiekvienos kuopos ir pavienio nario yra privalumas dalyvauti tame išvažiavime be jokio isikalbėjimo. Nors apskirty paskutiniu laiku yra įvykę tulų nesuspriptomų, tačiau šiame klause — kada dalykas eina liečiantis vien organizacijos reikalus, turim užmiršti mūsų pažiūrų skirtumus, stodami prie bendro darbo delei labo savos organizacijos. SLA. yra taja organizacija, kurioje priklauso įvairių pažiūrų lietuviai, Amerikoje gyvenantys. Delei to fakto, tai nė nestebėtina, kad įvyksta tulų susikirtimų. Tačiau, kaip viskam yra saikas ir vieta, taip ir mūsų tie nesutikimai negali tęstis ant visados; ypatingai turime juos užmiršti ten, kur to reikalauja mūsų organizacijos labas. Taigi Chicagos ir visos apylinkės SLA. kuopos ir visi nariai turime parodyti, jog mes ir bardamiesi mokame įvertinti savo organizacijos reikalus. O tai padaryti, bus geriausia šiame 2-ro apskr. išvažiavime. Taigi dar syki sakau — 9 d. rugpjūčio, visi kai vienas į Beverly Hills mišką.

P. J. Petronis, SLA. 2-ro apskr. pirm.

SLA. 129 KUOPOS DARBUOTĖ.

12-tą d. liepos įvyko 129 kp. susirinkimas. Narių dalyvavo nedaug, mat ta diena buvo šilta ir daugelis piknikų bei išvažiavimų pasitaikė. Naujų narių nebuvo. Fin. raštininkas ra-

portavo, kad vienas narys yra sergantis, trys nariai suspen- duoti už nekėlimą mokesčių, ir kuopos izde viso labo randa- si \$139.30.

Kaslink rengimo išvažiavimo į miškus, už kuopos valdybą ra- portavo pirm. V. K. Grišius, kad šimet nėra patogių aplin- kybių delei išvažiavimo. Rapor- tas priimtas ir nutarta išva- žiavimo klausimą likviduoti.

Pakelta klausimas SLA. na- rių reikalaujančių sušelpimo. Imta apsvartymui atsišauki- mas tilpės „Tėvynės“ num. 23 191-mos kuopos, Westfrankfort, Ill. narių, nukentėjusių nuo audros praeitą pavasarį. Nu- tarta liuosnoriai paaukoti. Ant vietos suaukauta keturi dol. ir nutarta aukas palaikyti iki se- kančiam susirinkimui, kad pa- rinkus daugias.

129-tos kp. narys S. Vosylis padėkavo kuopai ir nariams už aukas praeitame susirinki- me. S. Vosylis yra senas S. L. A. narys, kuris buvo prane- šęs, kad negali užsimokėti mė- nesinių duoklių, todėl tuojaus ant vietos radosi geros širdies narių, kurie suaukavo užmokė- ti už kelis mėnesius. Pirmuo- ju aukautoju buvo rodo p. Greblinas, aukavo dolerine; kiti smulkiais. Kiek truko da- llygti iki pilnai mėnesio duok- lei, dadėjo adv. P. Kodis.

Laiškas nuo komiteto, norin- čio tvirti SLA. apskričių 2-ro apskričio rybose, priimtas di- džiuma balsų ir pakelta klau- simas kaslink kvietimo dalyvau- ti konferencijoj dėl sutvėrimo naujo apskričio, kuris įvyko 25 d. liepos. Inešimas: pasiū- sti komisiją patyrimui, kas bus veikiama toje konferencijoje, nupuolė ir didžiama balsų susi- rinkime perėjo tokia mintis, kad nariai gali dalyvauti liuos- noriai, bet ne kuopos vardu.

Baigiantis susirinkimui, ap- kalbėta budai kaip būtų galima veikias suorganizuoti Jaunu- lių Skyrių prie 129 kuopos.

Vienas iš organizatorių, P. Janušaitis, padavė rezignaciją. Rezignacija tapo priimta, bet naujo organizatoriaus dar netu- rime.

J. Gelgaudas, vo tautą taip išnaudoti ko- kiems kitiems svetimtaučiams, juos remti ir jų globoj buti. Woodlown, Pa.

LAISVAS SKYRIUS
(Redakcija neima atsakomybės už išreiktas mintis šiame skyriuje).

PRADŽIA PABAIGOS.
Kaip kiekvienas gyvenęs ir buvęs Duktas, ar gamtos tvaryns, turėjo savo pradžių, susilaukė pabaigos. Taip ir bolševizmas jau priėjo savo galą, dar nepadaręs pradžios.

Kuomet žmogus skaito laik- raščius ir juose atranda viso- kius žinių iš įvairių vietų, kar- tais tas žinias nelaiko taip svarbiomis, nes žinios laikraš- tų ant skaitytojo nepadaro to- kio didelio įspūdžio, kokį pa- daro ant žmogaus ypatiskai su- sidurus su gryniausiais faktais.

Nemenkai man tekdavo pas- tebėti laikraščiuose įvairių ži- nių apie lietuviškų bolševikų nešvarius darbus, bet toms ži- nioms mažai svarbos pridoda- vau, nes man atrodydavo kad rašytojai tų žinių budami prie- šingo politinio nusistatymo žmonės, paduodamose žiniose smerkdavo savo priešus dau- giau, negu jie budavo kalti, o ypatingai, kad man pačiam ne- kartą teko būti bendruose su- sirinkimuose su bolševikais, suveidinėti su jų lyderiais ir vi- suomet budavo aš tėmydavau bolševikus kaip priešingos orientacijos elementus, iš kurių niekuomet nieko rimto tikėtis negalima, nes didelė didumo- j yra suklandinti — be principo, be tėvynės žmoneliai.

Fanatikai nuo galvos iki kojų tik pasigailėjimo verti. Dabar ir man teko būti liu- dininku to liudno įvykusio fak- to (Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 5-to apskričio, 30-to suvažiavimo, buvusio 62 La- fayette Street, Paterson, N. J., liepos 26 d., šių metų), jog bolševikai netik kad netekę žmogaus principo ir tėvynės, bet neteko sąmonės apie tokius dalykus protauti, kurie liečia mus ne kurio vieno gyvenimą, bet liečia visų pavienių žmonių, partijų, sriovių; liečia ir pačių bolševikų gerbuvį, o jie, bolše- vikai, per savo raudonąją spal- vą nemato kas jiems patiems gresia, nemato kas jų yra draugai, o kas priešai.

Taigi dabar ir aš esu įsitiki- nęs, kad laikraščiai, kurie pie- šė bolševikus netekusiais pro- to, turi pilną prityrimą apie tų protiškių bankrutų darbus.

Šitai kuoni vaduodamasis drįstu pritarti kitiems laikraš- čio bendradarbiams, kad bolše- vikai nustojo protiško balan- so.

SLA. virš minėtame suvaži- vime pasirodė, kad yra 7 atsto- vai pažangiųjų žmonių, kurie pripažįsta demokratybės prin- cipus, o 15-ka bolševikų, ku- riams demokratybė yra bausis didelė didžiama. Taigi aptarus visus SLA. reikalus, vienas bol- ševikas padarė inėsimą pau- koti iš SLA. apskričio izdo kiek nors nukentėjusiems už Lietu- vos laisvę Lietuvoje ir auką siųsti per Lietuvos Atstovybę.

Išgirdus šitokį inėsimą, man pasidarė labai keista; iškarto pamaniau: argi bolševikai daro juokus iš rimto susirinkimo, siulydami tokį kombinuotą inė- simą? O gal tai pajukimui dabartinės klerikaliskos Lietu- vos Atstovybės? — kas irgi ne- vieta rimate susirinkime. Pagaliaus pamąstiau, kad tas inėsimas padarytas pajukimui tų žmonių, kurie tapo išeimti iš Seimo posėdžių birželio 20 d., šių metų, kurie prieštaravo krikščionių demokratų blokui seime, kur užgnaužta Lietuvos piliečiams laisvę žodžio, laisvę susirinkimų ir laisvę spaudos bei įvedama mirties bausmė po- litiniams prasikaltėliams. Bet jeigu inėsimas būtų pajukimui laisvės kovotojams, tai kokiems galams inėsimas aukoti pinigai ir dar-gi per Lietuvos Atstovybę, kuri niekuomet to- kių aukų tiems laisvės karžy- giams nepriduotų, nes jų at- stovaujamoji krikščionių demo- kratų valdžia, tuos žmones nu- baudė ir pašalinio su policijos pagalba iš seimo posėdžių.

Negalėdamas tokio bolševi- kiško inėsimu suprasti, pasi- klausiau susirinkimo, kaip kiti supranta tokį inėsimą? Tuo- met gavau paaiškinimą, kad ne- ta Lietuvos Atstovybė, kuri sėdi Vašingtone, užsiima šelpi- mu politinių prasikaltėlių, bet tai esanti Chicagoj „Lietuvių Draugijų Atstovybė“, kurią tai atstovybė įkurusį Žmonių Darbo Partija ir šita Žmonių Darbo Partija remianti Lietu- voje Žmonių Darbo Partijos reikalus ir politinius kankinius.

Dalykai paaiškėjo. Po šito užreikimo, man bu- vo aišku, kad čion minimas inė- simas nebuvo juokas, bet rim- tas inėsimas. Prie to inėsimo padariau pataisymą sekamo tu- rinio: Kad iš SLA. apskričio izdo paukoti toms politinėms par- tijoms, kurių veikimas yra aiš- kus Lietuvoje ir kurių tai par- tijų atstovai yra nukentėję, t. y. Valstiečių Liaudininkų ir Socialdemokratų, kurių tai par- tijų atstovai stojo apgynime

Lietuvos piliečių laisvės ir ne- paliečiamybės ir kad auką, ko- kią susirinkimas skirs, būtų siunčiama per „Lietuvos Po- litinį Izdą“.

Inėsimas su pataisymu ati- duotas diskusijoms. Vienas iš bolševikų nurodinėjo, kad Lie- tuvoje kovotojai už Lietuvos laisvę yra išimtinai tik Profe- sijinė Mokytojų Sąjunga ir kad auką būtų teikiama minė- tai sąjungai. Aiškiai matyda- mas, kad auką niekuomet ne- bus siunčiama per „Lietuvos Politinį Izdą“ — kovojantioms partijoms su kademų bloko Lie- tuvos laisvės slopintojais, pri- tariau bolševikų sumanymui remti Profesijinę Mokytojų Są- jungą, duodamas pataisymą prie sumanymo, kurį padarė bolševikai, kad auką būtų pa- siūsta Profesijinei Mokytojų Sąjungai, jos Prezidento p. Ži- gelio vardu, be tarpininkystės kokios tenai Lietuvos Draugų Atstovybės Chicago, Ill. Šis inėsimas, su pataisymu, pen- kioliką balsų buvo priimtas.

Bet tuojaus po nubalsavimo vienas iš bolševikų, butent ap- skričio pirmininkas, paklausė: „O kas per vienas tas žige- lis?“

Mat, turbūt jam prisiminė girdėtas vardas, prisiminė kaip Cliffside Žigelis laikė prakalbą, o bolševikai prakalbas surdė ir Žigelį iki ausų iškoliojo; del- to ir dabar susigriebė paklausti kas per vienas tas Žigelis, bet kas tokio kad konferencijos ve- dėjas-bolševikas, matomai ne- kiti iš SLA. apskričio izdo kiek žiūrintis dalykų giliau, šio svarbaus bolševikams klausimo neperprato ir praleido taip kaip buvo dalykai nutarti. Vienok, aš labai abejoju, begu bolševi- kai šį nutarimą išpildys, begu auka bus pasiūsta stačiai Profe- sijinei Mokytojų Sąjungai per Pirmininką Žigelį. Tie, ku- rie būvute šiame suvažiavime girdėjote šį nutarimą, nepa- mirškite pastebėti šio suvaži- vimo protokolo. Aš neturiu ma- žiausios abejonės, kad ir pro- tokole šis nutarimas bus iškrai- pytas. Bukite ant sargybos!

Toliaus aš suvažiavimui pa- siūliau inėsimą protesto rezoliu- ciją prieš krikščionių demokra- tų nežmonišką nutarimą seime, įvedimą mirties bausmės, pa- žabojimą Lietuvos piliečių lais- vės. Bolševikai rezolucijos ne- perleido delto, kad joje buvo įvardytos partijos Valstiečių Liaudininkų ir Socialdemokra- tų ir tų partijų atstovai, kurie tapo pašalinti iš seimo; bol- ševikai rezoluciją išinėšė į at- skirą kambarį, pašlakstė Mas- kvos komisarų relikvijomis, iš- braukė vardus partijų ir ypa- tų ir diduma balsų rezoluciją priėmė.

Užuojautos ir pagarbos rezolucija. Kuomet pirmoje rezolucijoje bolševikai išbraukė partijų ir jų atstovų vardus, o prikale raudonų kylių, tai man matėsi reikalinga paduoti kitą rezoliu- ciją, parodant užuojautos tiems garbės vyrams, kaip Dr. Griniui, Lapinskui ir Bieliniui.

Perskaicius rezolucijos teks- tą, kilo visais kampais protes- tai. Bolševikai nuėjo taip toli, kad virš minėtus seimo atsto- vus išvadino laisvės priešais, provokatoriais, išdavikais, o ypatingai įvardijo socialdemo- kratų partijos atstovą Bielinį, kurį išvadino niekšu, darbinin- kų išdaviku. Net šurpas emė išgirdus tokius niekinimo žo- džius prieš tuos žmones, kurie užstojo visų Lietuvos gyvento- jų laisvę. Susirinkimo vedė- jas, bolševikas, nestabdė tokių neprausturnių savo draugu, nė jokių pastabų nepadarė; ma- tyti, kad jam širdį kaip me- dum tepė-tepė; prakeiksmo žodžiai, leidžiami ant laisvės kovotojų galvų! Po tokių ne-

rimtų ir nesąžiningų išsikolio- jimų paties inėsejo rezolucija, žinoma, diduma balsų tapo at- mesta.

SLA. nariai budė! te. Man rodos panašūs atsitiki- mai turėtų išbudinti visus su- snudusius SLA. narius. Ant- rame apskritį Ilinojaus valsti- joj, apskritį bolševikai suskal- dė. Ar ir šiame 5-tame apskri- ty New Yorko ir New Jersey valstijų leisme bolševikams S. L. A. varde susirinkusiems šmeičti garbės vertus žmones, tėvynainius, aikvoti mūsų su- mokamus pinigų kokiems pas- laptingiems nežinomiems tiks- lams? Jei taip elgsitės kaip dabar elgiatės, tai SLA. turtas teks Lietuvos draugų atstovy- bei, o jums už jusų sunkų dar- bą, už sunkią kovą su klerika- lais teks bato galas prie sėdy- nės.

Amž žiemą, kuomet vienas daktaras-bolševikas tapo nu- teistas kalėjiman už nelegales operacijas, tai bolševikai išne- šė užuojautos rezoluciją savo draugui, o kuomet norima pa- rodyti užuojautą tiems atsto- vams, kovojantiems lygiai ir už visų žmonių laisvę Lietu- voje, tai netik kad rezoluciją atmetė visai išsižodžiavę, bet dar buvo sumanę išnešti pas- merkimo rezoluciją.

Aš esu optimistas ir iš blo- gy apgailėtinų dalykų darau sau išvadas, kurios mane džiū- gina, o tai delto džiaugiuosi, kad bolševikai, eidami šituo ke- liu, jau priėjo prie to, kad ma- tosi pradžia galo.

A. B. Strimaitis.

Sapnas
Gražas vasaros vakaras. Jis — meilės ir poetingumo išsikunijimas. Jis — vie- natvės palaima. Jis — dangiško genijaus širdies kvėptelėjimas.

Ant nedidelio kalniuko stovi drutas, šimtmetis ažuolas. Laimina jis, savo išskėstomis šakomis apylin- kės girią. Klausio jis girių kalbos, gėrėjasi ja, kaip tė- vas, kada mato savus vai- kučius žaidžiančius.

Lengvasparnis vėjalis taip maloniai, taip stebuk- lingai dvelkia: glosto, it motina savo kudikius, ber- žų šakas, o jie tik glamonė- ja viens kitą, tik supasi...

Kiek toliau, guli plati ly- guma išmarginta įvairių įvairiausiai marguynu- nais. Tai pieva prižėlusi skaisčiai žalios žolės, pa- puoštos įvairiomis gėlėmis. Dar truputį toliau matys- tės žemė, tankūs krumokš- liai bei upės skardžiai, ku- rie staiga leidžiasi jos van- denin. Upės vanduo, skais- čiai rausvos spalvos nuo paskutiniųjų saulėlaidos spindulių, sruvena, lyg žal- tys išraityta vaga. Jos krantai išblyškę, išbučiuoti vandenilio, tarsi gė- dindamiesi slepiasi po nu- svirusių karklų šakų.

Dangus nusiblaivęs: nė mažiausio debesėlio niekur nebematytis. Kalnų bei to- limų pušynų viršunėj pa- raudusios, lyg verkia galė- damasi persiskirti su savo močiute saule. Paukščiai slepiasi po šakų, kad pail- sinti savo išsargintus spar- nelius, žavinčius - balselius. Tik varna dar, lyg didžiū- damasi savo išgverusiu bal- ziu, karksi stovėdama ant sausos medžio šakos. Sau- lė-motinėlė kas kart ritasi žemyn, apšviesdama rausva

šviesa padangių skliautus. Staiga paputė kiek smar- kesnis vėjalis, medeliai- svyruonėliai palenkė pas- kutinį sykį savo nuliudu- sias viršunes ir atsiveiki- no su saule visai naktų- želiai, dienos užvadėlei.

Sėdžiu ir aš vienų vienas gražiame kalvos šlaitelyje prisiglaudęs prie jautrios drebulės ir geriuosi ta gamtos byla, taisy įvairiais simfoningais balseliais. Jie pavaduoja smuiką smuiki- ninko rankose. Tai emoci- ųingiausi sielos akordai, tai mirażai sužadina žmogaus sieloje pasigėrėjimo, tai aukšinių smuiko stygų bal- sai nors plieninę žmogaus širdį. Rodos visą naktį sė- dėjau čia ir klausyčiau to dieviškojo elektrinio bangų virpėjimų, — tu pasaulinės harmonijos, — tų įvairiausių tonų, gaivinančių prislėgtą žmogaus širdį.

Viską aš tada pamirštu: vargus, linksmybes, širdies skausmus, kurie nuodija ką sielą, kuri džiovina mano jaunystės šaltinį. Semiu iš jo aš sielai maistą. Jis teikia ji man su džiaugsmu, lyg motutė savo kudikiui, kada atveria savo turinį gėdį vidaus pasauli. Jis teikia ji man, tarsi supras- damas jaunos sielos, jaunos gyvybės reikalavimus. Vis- ką pamirštu. Nieks man minčių nebevargina; rodos tikrąją, svajotąją laimę at- siekiau. Likau vienu vie- nas, gamtos paslapčių, gro- žybių užkerėtas. Matau dabar tikrąją laimės karali- škunijimą. Priešais akis stovi rojus tiek gražiai išdabin- tas, aukso vainikais išpimis- tas, skaisčia — spalvėmis gėlėmis iškaišytas, pro ku- rias iš visų šalių trykšta gyvybės spinduliai. Vėja- lis toks švelnus, lyg mergai- tės kasos, — glosto atvirą mano krutinę. Matau prie- šais save aukurą, apie kurį angelai-mergaitės skrajo- ja. Sukasi jie ratu, tai vėl išsitiesia, tai vėl pinasi, lyg vėjo supamos beržo šaku- tės. Žiūriu aš į visus ir gė- riuosi jų žaislu. Savo rit- mingu, lyg baletu šokių, ran- mina jie mano užsnuodusią dvasią.

Tik, štai, vienas angelas-mergaitė supasi, supasi, lyg vėjo išibuota lelijėlė; nusilenkia savo rausvu vei- du taip, kad jo šilkinės kas- os apsiautė mano krutinę, lyg jurių-marelių bangūžės jurių krantą.

Tik, staiga, smeigė kas- tai, lyg erškėčių dygliu į mano krutinę ir aš pabu- dau iš to gamtos sapno. Tai buvo toji, kuri atrado mano širdyje širdį. Iš mi- škas dabar gudžiai už... Vi- sa gamta tryško dabar jau veidmainybės perlais. Su- pratau, kad tai buvo sapnas, tuščias mirażas ir su sopančia širdimi skubiai perbėgau į namus ir užsi- damasi persiskirti su savo močiute saule.

Ilgai, ilgai negalėjau už- migti: vis varstė širdį erš- kėčių dygliai, sapnas...

Pergvenau dar vieną iš savo dvasios gyvenimo am- žių. O, sapnas?! Kada at- siskleis jis lelijos žiedu?

L. Skabeika.

“Laisva Moteris”
Bolševikų leidžiamame žurnale „Krasnaja Nov“ (Raudonoji Naujenybė) yra romanas Gladkovo, ku- ris nupiešia labai gražiai gyvenimą dabartinėje Ru- sijoje. Štai, aprašoma, kaip sugrįžta iš tarpusavio karo (karo proletarų su buržu- jais) kareivis darbininkas Glebas. Grįžęs randa vis- ką naujai, komunistiškai. Susitinka su žmona. „Ne- paspėjo Glebas jos pagrieb- ti visomis gislomis, idant užsimetus ant pečių, kaip vaikutį, nusinešti į kamba- rį, kaip budavo pirmaisiais ženybinio gyvenimo metais, kaip Dašutė tvirtai, vyriš- kai rankomis mostelėjus, nubraukė jo rankas nuo sa- vės šalim, ir mustebusiu pa- juokimu iš padilbų į jį pa- žiūrėjo, lyg svetima. „Kas su tavim, drauge Glebai? Nekunkuliuk — nusira- mink.“ Kitai kaip „draug- kas Globe“, pati jo nei ne- vadina.

Dikčiai nustebęs vyras dažino, kad pati namų jau nelaiko ir neprižiuri, ji valganti mieste, restorane narpito (komunistų kate- le). Duoną gaunanti sulyg kortelių iš partkomo (kom. Partijos komiteto. Ji ir dabar skubinanti į moterų skyrių, o po to ji siunčiama dviejm dienom į kaimą. Ji rekomenduoja Glebui tuoj nueiti į zavkomą ir užsire- gistruoti, kad gautų korte- lę duonai.

„Kur Niurka? Kur ma- no dukrelė?“ nustebęs Gle- bas paklausia. „Dietdo- me“ (Vaikų prieglaudoje). „Tu eik pasisėk, drauge, o man nėra laiko“, sako mo- teris.

„Glebas stovėjo nustebęs ant ginkelio ir lyg paaiškė- jo. Daša jau buvo „pasi- liuosavusi“ — reiškia ji pripažįsta, kad jai tiek tei- sių prie meilės priklausio kaip „draugui Glebui“, ir todėl labai draugiškai žiu- rinti į „draugą Miekovą“.

Viena draugė Dašutės, kuri pati pradėjo maloniai žiūrėti į buvusį raudonar- meičą, ir prikalbinėja Da- šai: „Ką, ar vėl prilipo ta- vo ištikimasis? Varyk ša- lin per kaklą — kuriam velniam tau jo reikia. Ma- no ne sugrįžo, na ir velniai jų nematė. Jų, kobelių, galima prisigaudyti be skaičiaus, pasirenkant.“

Tai tokie šeimyniški san- tykiai yra tarpe Rusijos komunistų, aprašomi ko- munistų žurnaluose su pasi- gėrėjimu.

V. V.

SLA. PILDOMOSIOS TARY- BOS IR KOMISIJŲ ADRESAL

Pildomoji Taryba:
Presidentas — St. Gugušis, Mahanoy City, Pa.
Vice-Prez. — V. Kamarasukas, 177 Slocum St., Edwarsville, Pa.
Sekretorė — P. Jurgelintė, 397 W. 30-th St., New York, N. Y.
Išdininkas — T. Paukštis, 13 Mill St., Pittston, Pa.

Izdo Glob. — J. M. Danielius, 193 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Izdo Glob. — M. A. Raginakas, Box 144, Plymouth, Pa.

Dr.-Kvot. — Dr. E. G. Klizas, 2538 E. Allegheny Ave., Philadelphia, Pa.

Kontrolės Komisija:
J. W. Lūtas, 45 Broadway, c/o U. S. Lines, New York, N. Y.

B. Saloveičikas, 121 Farmington Ave., New Britain, Conn.
K. Strumskis, Box 324, Brooklyn, N. Y.

Apėvijos Komisija:
Pr. Bajoras, 417 E. 25-th St., Brooklyn, N. Y.
Dr. A. Montvidas, 25 E. Washington St., Chicago, Ill.

J. O. Sirvydas, 193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Istatų Komisija:
K. Jurgelionis, 3335 So. Halsted St., Chicago, Ill.
K. Gugis, 3323 S. Halsted St., Chicago, Ill.
Z. Puišintė-Salnierė, 366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Finansų Komisija:
J. S. Lopatto, Ccal Exchange Bldg., Wilkes Barre, Pa.
A. F. Bredickas, Shenandoah Trust Co., Shenandoah, Pa.

A. Mikalauskas, 125 Grand St., Brooklyn, N. Y.

Sveikatos Komisija:
Dr. I. B. Bronušas, 8037 O'Donnell St., Baltimore, Md.
Dr. S. Biežis, 3114 W. 42-nd St., Chicago, Ill.
Dr. A. J. Karalius, 3303 S. Morgan St., Chicago, Ill.

Labdarybės Komisija:
P. Jurgelintė, 307 W. 30-th St., New York, N. Y.
M. Baldauskaitė, 60 Third St., Wyoming, Pa.

P. Balickienė, 1304 W. 64-th St., Chicago, Ill.

Stovic, Skundų ir Apeliacijų Komisija:
F. Živatas, 1823 N. Main St., Scranton, Pa.
J. M. Buchinskas, 76 Glenwood Ave., Binghamton, N. Y.

S. Bakanas, 149 Moultrie St., Pittsburgh, Pa.

Užkietėjimo
Nemažai ivarių ligų pailena tiesioginai nuo užkietėjimo.
SEVERA'S BALZOL
yra labai naudingas gydyme ty ligų ir tom panašų nesma- gumų. Patartina vartoti se- niems ir nusilpnėjusiems.
Kainos: 50 ir 85 centai
Pirmiausiai kreiptis į optikę.
W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

VISI SLA. NARIAI IR NĖRĖS REMKITE TUOS BIZNIERIUS KURIE GARSINASI „TEVYNE JE.“

Lietuvos Žemės Ukio, Prekybos ir Pramonės Paroda Kaune

(Tąsa)

„Krikščioniškoji“ Lietuvos Ukinių Sąjunga, kuri daugiau verčiasi politika, kaip žemės ukio reikalais, visomis priemonėmis rūpinasi Lietuvos Žemės Ukio Koperatyvų Sąjungai.

Mat šioji organizacija savo pavyzdingu darbu pirmiausia daro gėdą Ukinių Sąjungai ir turi didžiąją simpatiją ukinių tarpe. Žemės ukio ministeris, kun. Krupavičius dažnai neišduoda L. Ž. Ukio Kop. S-gai to kas teisėtai jai priklauso. Delto žemės kultūros darbas yra labai trukdomas. Ukinių Sąjunga, žinoma per visą laiką nesnaudžia, stengiasi užgrobti visur, kur tik L. Ž. Ukio Kop. S-ga galėtų išplėsti savo darbą. Tačiau reikia tikėtis, kad Lietuvos visuomenė neeis, per „krikščionių“ pinkles šiai organizacijai žūti.

Antroji po Žemės Ukio Kop. Sąjungos, parodėje dalyvavo Lietuvos Koperacijos Bendrovių Sąjunga. Ši Koperatyvų Bendrovių Sąjunga yra labai stipri įstaiga; ji Lietuvos visuomenėi atneša didelę naudą ir palengvina žmonių gyvenimą. Turi didelių sandėlius Kaune, Panevėžy, Vilkiškų, Rokiškų, Ukmergėje, Kedainiuose ir kitur, kur ukininkai gali gauti labai lengvomis sąlygomis nusipirkti visokių ukio mašinių: kulių, maniežių, ak selinių ir kitokių žemės ukio padargų, traktorių, garinių mašinų, pjaunamų mašinų, trašų ir koperatyvams reikalingų prekių. K. B. S-ga turi Panevėžy savo skerdyklą ir konservų fabriką.

Gražų paviljoną užėmė parodoje Ukinių Sąjunga. Tai dabartinių Lietuvos valdonų organizacija. Ji mat organizuota „krikščioniškais“ pagrindais, turi savo organizacijoje nemažą skaičių Lietuvos ekselencijų. Valstybės Prezidentas p. Stulginskis, ministras pirmininkas p. Petrusis, Žemės Ukio ministeris kun. Krupavičius, žymiausias Lietuvos bankininkas kun. Vailokaitis, švietimo ministeris Jokantas ir daugybė kitų, vis tai Ukinių Sąjungos dideli prieteliai, jos organizatoriai. Taigi, kad Dievas palaimino Lietuvą ir kuono visus kunigus ministeriais padarė, Ukinių Sąjunga dabar gyvena auksinės gėdos laiką. Delto reikia suprasti, kad šios organizacijos paviljonas parodoje nebuvo tuščias. Placiu apie Lietuvos Ukinių Sąjungą pakalbėsime kitą kartą.

Amerikos Lietuvos Prekybos Bendrovė turėjo parodę parodos lankytojams keletą automobilių, traktorių ir dar šio to. Be to savo paviljone įrengė radio aparatą ir per visą pa-

rodą publika galėjo klausyti radio koncertų, įvairių kalbų ir tt. Delto, eidamas pro Amerikos Lietuvos Prekybos Bendrovę, vis galėjai matyti susigurbusią minią ir klausančią koncertų.

Reikia pažymėti, kad Amerikos Lietuvos Prekybos Bendrovė pirma labai gerai gyvavo; ji buvo galviena stipriausia prekybos bendrovė. Tas vis ejo gerai, kol bendrovės „prezidentas“ p. Romanas prekybos vietoje nebuvo įvedęs bendrovę politiką. Kai prasidėjo politikos aukcionas, prekyba ir bendrovės kapitalas bematant nuskuko. Dabar gaila ir atsiminti šią bendrovę. Mat „amerikoniškojo mokslo politikieriai“ bematant bankrotą laimėjo... O tie, kurie buvo sudėję į bendrovę sunkiai uždirbtus dolerius, išeidami „gavo ožio ragą pačiulpi“...

Galime dar paminėti akcinę bendrovę „Nemunas“. Ši bendrovė yra gana stipri ir turtinga. „Nemunas“ tai mašinų fabrikas. Turi savo skyrius Šiauliuose ir Panevėžy. Mašinų fabrikas daro žemės ukio mašinas, transmisijas, malunus, vilnakaršes, gontams dirbti mašinas, špižo ir vario liejimus; įrengia: malunus, lentpiuves, centralinius apšildymus, vandentraukius, kanalizacijas ir tt. Parduvinėja motorus, lokomobilius ir kitas žemės ukio mašinas bei padargus.

Labai pasižymėjo parodoje Ukinių paviljonas, žemės ukio mašinos, automobiliai ir tt. Kas parodos lankytojus labai intereso.

Didelio dėmesio darė parodoje Lietuvos karo invalidų dirbiniai. Publika nepaprastai dėmėjosi tų nelaimingųjų žmonių gražiais darbais ir nemaža daiktų išpirkto. Tame pat paviljone buvo ir Lietuvos karo invalidų dirbiniai, kuriuos visuomenė gerokai išpirkto. Didelios išpuodžio darė, kad Latvijos ir Lietuvos karo invalidai sutilpo vienoje pastogėje.

Be karo invalidų dirbinių rodė parodoje Lietuvos kalinių dirbiniai. Šių nelaimingųjų, kaltų ir nekaltųjų žmonių darbas traukė į save ne vieną, parodos žiūrėtoją. Nuostabu, kad tų belaisvių darbas, rodos viarsiems sakyte sakė: žiūrėkite, štai ir mums, nustojusių žmogaus vardo darbas. Pasigalėkite bent mūsų. Dirbiniai buvo sunkte persisunkę žiauria kalėjimų psichologija.

Didelio intereso suteikė žmonėms valstybinės degtinės monopolis. Čia, daugiausia mus stebina, duodame šokių tokių vaizdą šio dalyko stovio. Sakysim, ko ir spirito gamybos Lietuvoje duoda šitokių vaizdų: 1920—1921 m. dirbo 8 spi-

rito varyklos, pagaminta 499,375; 1/4 lotso did. 1,101,074. Degtinės pardavimų 22 varyklos — 15,8313; 1922—1923 m. — 30 varyklos — 16,2123; 1923—1924 m. — 30 varyklų — 17,6713; 1924—1925 m. 26 varyklos — 11,8893; viso pagaminto spirito 65,7173. Dar stebino spirito kiekis. Čia, trumpai suglaudę gauname šias skaitlines: 1924 m. įvežta į Lietuvą iš užsienių ratifikuoto spirito 10,796,3393. Vietinio, ratifikuoto spirito 8,142,5963. Žalio vietinio spirito 2,273,9693. Vietinis spiritas daug brangiau kainuoja. Pavyzdžiui, matome iš tokių parodymo: geriausias užsienių ratifikuotas spiritas 20,5; geriausias vietinis ratifikuotas spiritas — 32,0; vietinis žalias spiritas 27,0. Delto valdžiai geriau ešą daryti spiritą užsieniuose, kaip daryti jį Lietuvoje. Kad vietinis spiritas yra daug brangesnis, tai čia spiritui gaminti medžiaga esanti daug brangesnė. Antra vertus, kaip pavyzdžiui šmet esant bulvių nederliui, reikėjo gabentis iš užsienių kukuruzus. Be to, 1924 m. pirktas užsieniuose degtinė butelių: 3/4 lotso didumo

499,375; 1/4 lotso did. 1,101,074. Degtinės pardavimų 22 varyklos — 15,8313; 1922—1923 m. — 30 varyklos — 16,2123; 1923—1924 m. — 30 varyklų — 17,6713; 1924—1925 m. 26 varyklos — 11,8893; viso pagaminto spirito 65,7173. Dar stebino spirito kiekis. Čia, trumpai suglaudę gauname šias skaitlines: 1924 m. įvežta į Lietuvą iš užsienių ratifikuoto spirito 10,796,3393. Vietinio, ratifikuoto spirito 8,142,5963. Žalio vietinio spirito 2,273,9693. Vietinis spiritas daug brangiau kainuoja. Pavyzdžiui, matome iš tokių parodymo: geriausias užsienių ratifikuotas spiritas 20,5; geriausias vietinis ratifikuotas spiritas — 32,0; vietinis žalias spiritas 27,0. Delto valdžiai geriau ešą daryti spiritą užsieniuose, kaip daryti jį Lietuvoje. Kad vietinis spiritas yra daug brangesnis, tai čia spiritui gaminti medžiaga esanti daug brangesnė. Antra vertus, kaip pavyzdžiui šmet esant bulvių nederliui, reikėjo gabentis iš užsienių kukuruzus. Be to, 1924 m. pirktas užsieniuose degtinė butelių: 3/4 lotso didumo

(Daugiau bus)

Miestas ir Ukis

Šitame straipsny noriu nurodyti nuopelnus ir naują tarpe miesto ir ukio kaip vietą del apsigyvenimo. Buvo ir yra išsidirbęs upas žmones, ypatingai tarpe jaunuomenės ant ukio, karštas, neramus pageidavimas pasitraukti nuo ukio gyvenimo ir važiuoti į miestą. Jie nemėgsta dirbti nuolatinio, sunkaus darbo ant ukio. Mano, kad butų daug geriau ir gražiau jei jie galėtų stovėti už stalo kokioje nors krautuveje, pardavinėti tavorus, arba dirbti raštinėje, net kad ir buti mieste išvažiotoju. Jie tuomet butų „tarpe žmonių“. Taip jie mano, kad galėtų savo akimis matyti „kokius tai stebuklų mieste yra“. Spindėjimas ir žerėjimas, tarškėjimas ir bruzdėjimas, bėgiojimas ir susigrudimas, aiškus žibėjimas ir puošnus miesto gyvenimas, jie mano, kad tas jiems tikrai patiktų ir būtų taip skirtingas nuo tuščių ir nuošalaus ukio ir jų namų.

Mes matome jaunuomenę visur stument — veržiantis į amatus, mekaniškus užsienius, profesionališkus siekimus ir raštines, taipgi į visokias kitokias vietas, kur nebut, by tik gyventi mieste. Mes žinome ir randame negalimų dalykų prievarti biednus žmones iš miesto išvažiuoti, kuriems net badas ir akis žiuri, arba net mėgink prikaltinti juos su prižadėjimu geresnio ir malonesnio gyvenimo. Ten jie bus, badaus, sirgs ir nyks. Jaunos merginos geriau eis į fabrikus arba nepadoraus, negu kad eiti pas ukininkus dirbti stuboje, kur jos yra priimamos kaip viena iš šeimynos narių; ir kuomet jos veda, jos ieško susidraugavimo, kuomet galimas, su mekaniškais ir vertelgomis kurie gyvena

miesteliuose ir dideliuose miestuose. Dukters ukininkų bėga nuo ukio prie pirmos progos, kaip čia Amerikoje taip ir Lietuvoje. Miestai auga didesniais kiekvieną dieną. Kai kuriose vietose Suv. Valstijose, ukininkai pradeda atbusti, turi puikius ukius ir gyvena geriau, negu miestelėnai ir pradeda didėti skaitliu.

Visi miestai abelnai yra prisigrūdę. Suvirš viena ketvirta dalis šios šalies gyventojų dabar apsigyvenę miestuose. Dauguma jų yra vyrai su šeimynomis, bet didesnė skaitlinė dalis yra jauni vyrai ir merginos, kurie užgrudo miestus iš visų dalių, ieško progos permaitinti savo budą gyvenime.

Net dešimtas nuošimtis mūsų lietuvių atkeliavusių, neapsigyveno ant ukio, bet kaip tik galėdami grudasi į miestus arba į kasyklas, kur yra daug blogiau sveikatai ir šeimyną auginti. Vienaip ar kitaip, socialis gyvenimas miestuose turi smarkų viliojimą ant nuošalaus gyventojų ant ukio, arba daugumoje iš jų. Ypačiai šitas atsiliepė ant jaunuomenės. Jaunuomenė abiejų lyčių, kurie yra lieko nematę pasaulį, turi neatlaikomą pageidavimą, pamatyt gyvenimą ir buti tarpe minių. Jie jaučia, kad jų laimė yra siaura jų proga ir jų atlyginimas ir mušimas tos didžios socialės širdies, kuri ateina del jų nuo dundėjimo traukinio ir bėgančių automobilių ir laikraščių, drėgna su migla nuo šimtų kaktų, virkų kur jos yra priimamos kaip viena iš šeimynos narių; ir kuomet jos veda, jos ieško susidraugavimo, kuomet galimas, su mekaniškais ir vertelgomis kurie gyvena

gume, tai viliojime prie lošimo stalo del nekurių nuomonės, girtuokliavimo del kitų, o del visų kitų teatrų ar kitoki pasilinksminimai. Noriu kelis žodžius pasakyti šios klasos jaunimui. Shakesperas parašė daugiau kaip du šimtai metų atgal, kad „geriau yra kęsti nedorumus, kuriuos jau turime, negu skęsti prie tų, kurių mes nežinome“. Šitas patėjimas yra kaip tik vietoje apie dalyką, kurį dabar kalbame. Pagunda ir suvedžiojimas miesto gyvenimo, visos progos del patždystės lošiant, girtuokliaujant, ištvirkstant ir tukstančiai kitų nedorumų. Ypatingas atsiskyrimas ir nuošalumas gyvenant ir krutant tarp žmonių, kurių vardų, net ir jų nežinote, nėra pusiau taip smagus kaip spēka apsi-reikiškė pirmoje mintyje. Nei vienas žiurint visiškai iš išlaikinės pusės gali pasakyti skaitlių to garbingo skurdo ir auksuotos biednystės, kuri randasi už miesto sienų. Be to, ten yra tiek pat sunkaus darbo mieste, kaip ir ant ukio. Yra truputį skirtingesnis darbas, bunant teisingu, bet miesto darbas labai žmogų nuvargina ir jis jaučiasi nuvargęs kada atsikelia ryte. Ant ukio to nėra. Paktas, žmogus dirbdamas fiziškai arba protiškaiki gauna geresnę naudą tyloje ir ramumoje ir tarpe nesijudinčių aplinkybių ukio gyvenime, negu jį gali su triukšmu ir sumišimu bu-nant aplink jį. Ten bus daug mažiau nervų suvar-ginimo ir sudėvėjimo gyv-bės spēkos ant ukio sename, name, negu by kuriame dideliame mieste. Žmogus kuris turi buti ir yra laim-ingiausias ir linksmiausias už visus kitus žmones, tai yra tas, kuris turi gerą ukį, neturint skolos, o jei ir turi, tai nedaug jos privalo buti. Žemė turi buti gera, kad pasėti dalykai augtų. Turint gi linksma, meilė moterį ir kelis sveikus, žavius, nuolankius vaikus aplink save, kad pagelbėtų palaikyti savo tėviskę, malonesnio gyvenimo ir geriausiose aplinkybėse mieste nesurasi.

J. J. Buchanas.

MIKO PETRAUSKO LAIŠKAS.

Mikas Petrauskas „Tėvynės“ redaktoriui, E. S. Vitaičiui, rašo sekamo turinio laišką:

„Lietuvoje koncertuotoju. Pirmas koncertas bus Klaidėje liepos 19 d. Manau važiuot Amerikon pakoncertuoti. Mat, noriu surengti Vokalę Muzikos Akademiją savo namuose, bet pritrūkau naugio.

„Amerikoje aukų neim-siu ir jų neprašau. Bet prašau visuomenę, už mano darbą Amerikoje, apsilankyti koncertuosna ir daugiau nieko. Ne amžinai gies giedosiu; tegul kitas dar kartą užgirsta ir galės kada nors sakyti, kad dar ir Miką Petrauską girdėjan asmeniškai.

„Nekuriam laikui važiuoju Šiauliuosna ir ten dirbsiu savo darbą.

„Apie koncertus Amerikon parašysiu. Jeigu šį metą Amerikon nenauvažiuosiu, tai vargiai mane daugiau Amerikos lietuviai ir Amerika pamatys.

„Stachiau, po atviru dangumi, Micekvičiaus Slėny, „Birutė“. Išėjo gerai. Bet tie, kurie mane kvietė, tiek buvo indifirentiški, kad net patys neatėjo. Kuomet jiems kas stato „Buridano Asilus“ — jie rimčiau prie to atsineša!

„Lietuvoje daug išgėvė-rėlių... „Darbininkas“ ir nekurie kiti laikraščiai pliuptelėjo del mano pastabų kas link rengimo vakarų Lietuvoje. O visgi tą dalyką valdžia turėtų palengvinti: visokios registracijos, leidimai, prašymai labai jau įkyri procedūra — bereikalo trukdo laiką ir rengėjui ir pačiai policijai.

„Dar gi ir cenzura gali kliudyti.“

ŽYDAI AMERIKOJE.

Kadangi Suvienytų Valstybių valdžia imdama gyventojų cenzą nekrepė domės į žmonių tikėjimą, tuomet nėra galima paduoti tikro žydų gyventojų skaitliaus. Priseina spēti kiek žydų yra šioje šalyje.

Labai mažai težinoma apie pirmas ispaniškų, portugaliskų, olandiskų ir vokiškų žydų imigracijas. Tuomet galime pradėti juos skaityti tik nuo 1881 metų kada prasidėjo pirma generalė žydų imigracija.

Ispanijos žydai lošė svarbią rolę organizuojant ir remiant Kolumbą jo pirmoje kelionėje į Ameriką. Luis de Santagula, vienas iš žydų vedėjų Ispanijoje, buvo karaliaus Ferdinand geruoju draugu. Kuomet Christopher Kolumbus keliavo Amerikon su trimis laivais, tarpe jurininkų buvo daugelis „Maranų“, kaip Ispanijoje vadindavo žydiškos kilmės ispanus. Luis de Jares, Kolumbo vertėju buvo žydas.

Tarpe 1881 ir 1922 m. iš Europos atkeliavo apie 2,219,979 žydų Amerikon. Tą sumą paduoda „American Jewish Year Book of 1923“. Bet Bureau of Jewish Social Research paduoda 3,602,150 žydų Suvienytose Valstybėse 1920 m. New Yorke randasi apie 1,700,000 žydų; Pensylvanijoje 340,000; Illinois 258,000; Massachusetts 200,000; apie 180,000 Ohio, New Jersey 165,000, Missouri 82,000; 70,000 California, Connecticut ir Michigan valstijose.

Žydų imigrantai iš rytinės Europos yra amatininkai. Jie greitai užsiinteresuoja pramone ir prekyba. Yra daugelis žydų kriaučių New Yorke ir Brooklyne. Ant ukų randasi apie 75,000 šios tautos žmonių (vyrai, moterų ir vaikų) ir skaitlius vis auga.

Žydai turi dešimtis dienraščių ir apie dvidešimtis savaitraščių ir mėnesinių žurnalų Amerikoje. Dienraščiai leidžiami New Yorke, Chicagoje, Philadelphiaje, Clevelande ir Los Angeles.

Svarbiausias žydų organizacijos Amerikoje yra The American Jewish Committee; American Jewish Congress; the Joint Distribution Committee; Independent Order of B'Nai B'Rith; Hebrew Sheltering and Immigrant Aid Society (HIAS); Jewish Agricultural Society ir the Council of Jewish Women.

1922 m. 68-tame Kongrese buvo dešimtis žydų, keturi republikonai, penki demokratų ir vienas socialistas. Iš viso žy-

dų kilmės buvo penki senatoriai ir trisdešimts vienas kongresmanas. Vienas iš devynių Augščiausio Teismo teisarių yra žydas.

American Jewish Year Book (1922-23) turi surašą žydų Suvienytose Valstybėse, kurie pagarsėję apšvietime, muzikoje, literaturoje, dramoje, prekyboje, visuomeniškaime gyvenime ir tt. Šita tauta turi 125 mokslininkus. Apart narių senate ir atstovų bute šešis vyrus diplomatiškoje tarnystėje; iš viso surašas jima apie 1,500 vardų pagarsėjusių žmonių, pusė kurių gimę Amerikoje, apie keturi šimtai Slavų šalyse, šimtas šešiasdešimts Vengrijoj, Austrijoj ir Vokietijoj, dvidešimts trys Anglijoj, penkiolika Romanijoj, septyni Francijoj, du Palestinos ir vienas Australijoj, vienas Činijoj ir vienas Siberijoj.

F. L. I. S.

LIETUVIAI AMERIKOJ

BROOKLYN, N. Y.

Iš Sandariečių-Darbuotojų Konferencijos.

Ketvergo vakare, liepos 23 d., 1925, „Vienybės“ svetainėje įvyko New Yorke ir New Jersey valstijų sandariečių-darbuotojų konferencija. Šią konferenciją sukvietė New Yorke ir Brooklyno ALTS. kuopos ir jos tikslu buvo apkalbėti dabartinius reikalus Lietuvoje ir kaip į tai Amerikos lietuviai turėtų reaguoti.

Nors tai buvo umai šaukiamas susirinkimas, bet konferencijon atsilankė pusėtinai burys vietos sandariečių-darbuotojų. Dalyvumą emė Brooklyno, New Yorke, Newarko, Richmond Hill, Woodhaveno ir kt. apylinkės miestelių veikėjai.

Kadangi šioje konferencijoje dalyvavo ir Lietuvos Valtiečių Liaudininkų atstovas p. J. Makauskas, tai nustačius dienotvarkę, visų pirma paprašyta, kad gerb. Makauskas keletą žodžių pratarų. Gerb. Makauskas savo trumpoje, bet vaizdžioje kalboje, apibūdino Amerikos lietuvių tarpe pergyventus išpuodžius. Jo nuomone, Amerikos lietuvių politinių organizacijų. Ji turi begalinę progos išaugti į kur kas didesnę plotinį kūną. Stoka truputį gyvumo, reikia kiek pakeisti taktika ir tt. Abelnai savo darbuote patenkintas, nes atliko nemažai nuosėklus darbo kaip tarpe sandariečių, taip ir abelnai Amerikos lietuvių. Geresniai ir pasekmingesniai veikimui priešais dabartinę Lietuvos reakcinę valdžią reikalinga vienybė tarpe Amerikos lietuvių pažangiųjų organizacijų. Butų pageidaujama, kad ir abelname Amerikos lietuvių kultūriniam darbe būtų daugiau susitarimo. Tik tokiu budu būtų galima sekmingiau veikti. Abelnai Amerikoje įgijo gerų išpuodžių.

Po Makausko kalbos eita prie dienotvarkės. Kalbėta apie tai, koki geriausi budai kovai priešais dabartinę Lietuvos krikščionių-demokratų siautimą. Kadangi protesto rezolucijos nevisuomet savo tikslu atsiekia, susirinkimas numato kur kas geriau teikti užuojautos rezolucijas. Tokios rezolucijos teikia daugiau upo ir energijos tiems, kurie yra pasiryžę kovoti priešais Lietuvos laisvės varžytojus. Todel čia ant vietos rezolucijų komisija: E. S. Vitaitis, A. Mikauskas ir A. Šiugžda pateikė sekamo turinio rezoluciją:

Užuojautos ir Protesto Rezolucija.

„Atsižvelgdami į tą liudną faktą, kad Lietuvos gyvenime neteisėbė ir neteisėtumas pasiekė net tokio laipsnio, kad ir pati Lietuvos Valstybės Konstitucija jau paversta niekais ir aiškiai sulaužyta, kuomet Lietuvos Seimo krikščionių demokratų blokas su policija išmetė iš Seimo posėdžių Lietuvai užsitarnavusius veikėjus, Seimo narius: D-rą K. Grinių, I-g. Lapinską ir K. Bielinį ir perleido spaudos ir susirinkimų įstatymų pakeitimus, tuo būdu visiškai pasmaugdami spaudą ir viešus susirinkimus ir įvedė mirties bausmę už eilinius politinius prasikaltimus. Šitoki Lietuvos Seimo valdonų žygiai yra aiškus sulaužymu Lietuvos Valstybės Konstitucijos.“

Akyvaizdoje šitų faktų Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros, New Yorko ir New Jersey valstijos apylinkių veikėjų savo konferencijoje, liepos 23 d., 1925 m., „Vienybės“ Svetainėje, Brooklyn, N. Y., apsvaustę šituos įvykius Lietuvos gyvenime vienbalsiai nutarė kas seka:

1. Reikiame giliausios užuojautos Lietuvos Seimo atstovams: Dr. K. Griniui, I-g. Lapinskui ir K. Bielinui, kuriuos brutaliu jėga policija išmetė iš Seimo posėdžių salės ir kartu sveikiname juos už drąsų stojimą ginti Lietuvos Valstybės Konstitucijos ir Lietuvos žmonių teisių.

2. Reikiame didžiausio pasipiktinimo Lietuvos Seimo krikščionių demokratų bloko darbams ir kartu griežtai protestuojame prieš išniekinimą Seimo atstovų ir paties Seimo autoritetu; taipgi visu griežtumu protestuojame ir smerkiame perleidimą antikonstitucinių įstatymų, kuriais panaikinama spaudos ir susirinkimų laisvė ir įvedama mirties bausmė už eilinius politinius prasikaltimus.

3. Pasizadame visomis išgalėmis remti moraliai ir medžiaginai Lietuvos Valstiečius Liaudininkus, kurie drąsiai visu jiems galimu griežtumu kovoją prieš krikščionių demokratų žiaurią reakciją ir prieš Lietuvos Valstybės Konstitucijos laužymą. Veskite griežtą kovą draugai prieš pasikėsintuos ant Lietuvos žmonių laisvės ir pažangos, o mes visuomet busime su jumis ir visomis savo išgalėmis remsime jus ir gelbėsime jums sutriuškinti laisvės ir pažangos priešinkus“.

Kalbama ir apie kitus kovos budus, tačiau nėsant pilnai išdirbto plano, tam reikalui išrinkta atitinkama komisija.

Prieita prie klausimo, kas link suvienyto darbo tarpe Amerikos lietuvių pažangiųjų draugijų. Čia buvo kiek ginčų, su kuriomis partijomis sandariečiai galėtų dėtis ir su kuriomis būtų galima tokį satarčiną darbą vesti. Po diskusijų, rezoliucijų komisija pasiūlė ir tapo priimta sekama rezoliucija:

Rezoliucija Del Akcijos Lietuvos Reikalais.

„New Yorko ir New Jersey valstijos apylinkių Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros veikėjų konferencija, liepos 24 d., 1925 m., „Vienybės“ Svetainėje, Brooklyn, N. Y., apsvaustę šiandienę Lietuvos padėtį ir akyvaizdoje pastarųjų įvykių Lietuvos gyvenime nutarė:

1. Raginti šios apylinkės Sandaros kuopas visu galimu platumu stoti į aktyvų darbą, rengiant viešus susirinkimus,

kuriuose būtų apkalbami pastarųjų dienų įvykiai Lietuvoje, reikšiant protestus prieš krikščionių demokratų reakciją, kuri net iki to laipsnio priėjo, kad be jokios atodairos mindžioja Lietuvos Valstybės Konstituciją ir panaikino spaudos ir susirinkimų laisvę ir įvedė mirties bausmę net eiliniams politiniams prasikaltimams. Taipgi reikšti užuojautos tiems Lietuvos Seimo atstovams, kuriuos policijos brutaliu jėga ušniekinta ir sveikinti juos už jų drąsų stojimą ginti Lietuvos Valstybės Konstitucijos ir piliečių teisių, kartu teikiant moralę ir medžiaginę paramą Lietuvos Valstiečiams Liaudininkams kovoję su klerikaline reakcija.

2. Kur galima ir kur būtų reikalo patariame dėtis tam tikslui bendran darban su pažangiosiomis demokratinėmis organizacijomis, kad visų pažangiųjų Amerikos lietuvių bendromis jėgomis būtų galima sudaryti galinga akcija nugalėjimui krikščionių demokratų vykdomos reakcijos Lietuvos gyvenimą“.

Taip gi ši sandariečių-darbuotojų konferencija randa reikalingu ir pageidauja, kad Valstiečiai Liaudininkai netrukus vėl prisijustų savo atstovų, kuris palaikytų atitinkamą kontaktą tarpe Amerikos sandariečių ir Lietuvos Liaudininkų. Ypač tokis atstovas daug galėtų pasidaruoti dabar, kada Lietuvos Seimo rinkimai jau visai arti.

Abelnai ši konferencija buvo gyva ir matėsi dalyvių griežtas nusistatymas priešais dabartinį Lietuvos reakcinę valdžios siuntimą. Visų pasirinkimu buvo — dėti visas pastangas, idant apgynus Lietuvos valstybę nuo reakcinio siautimo ir teikti didžiausios paramos Lietuvos spaudos, žodžio, susirinkimų ir piliečių teisių gynėjams.

Susirinkimo vedėju buvo A. B. Strimaitis, sekretorium P. Bukšnaitis.

Buvs.

CLINTON, IND.

Liepos 8 d. čionai pasimirė viena iš seniausių gyventojų, Uršulė Rakauskienė, kuri po pirmu vyrų visuomet buvo vadinama Žebrienė. Velionė turėjo 65 m. amžiaus ir paėjo iš Lietuvos, nuo Panevėžio. Paliko vieną dukterį ir tris sunus. Kadangi velionė prigulėjo prie Amerikos Lietuvių Piliečių Draugijos, tai jos patarnavimu ir palaidota ant Clintono visuomenišky kapinių. Palaidota su bažnytinėmis apeigomis liepos 10 d.

Jonas Skinderis.

CHICAGO, ILL.

Chicagoje jau tulas laikas eina J. L. Con. International Tailoring Co. rubsiuvių streikas. Streiku vadovauja Amalgameitų unija. Streikuoją apie 800 darbininkų. Kiek tenka pastebėti, streikas eina pasekmingai ir darbininkai yra pasiryžę jį pilnai laimėti. Darbininkai nemano darban grįžti tol, kol nebus laimėta jų reikalavimai. Ypatinai pažymėtina tai, kad darbdaviai ieško streiklausių, bet jų niekaip negali surasti. Matomai, darbininkai jau pilnai suprattę streiko prasmę ir todėl stengiasi darbdaviams parodyti, kad su darbininkų reikalavimais reikia taikintis bei juos pildyti. Vietinis.

PITTSBON, PA.

Liepos 19 d. jaunų vyrų draugija turėjo savo metinį išvažiavimą „Crup Glen“ girioje. Išvažiavime dalyvavo virš penkiasdešimtų ypatų. Kadangi prie jaunų vyrų draugijos priguli daugiausia vedę vyrai, tai šis išvažiavimas buvo šeimyniškas — dalyvavo lygiai vyrai ir moterys. Išvažiavime dalyvavo ir keletas lietuvių, prie draugijos neprigulinčių, tarpe kurių trys nariai SLA. 7-tos kuopos valdybos. Visi svečiai buvo širdingai priimti ir pavašinti. Smagu pažymėti, kad Pittstono lietuviai gražiai tarp savęs sugyvena.

Ne aš.

PASINAUDOK AUKSINE PROGA

UŽ DU DOLERIUS IR PUSĖ GAUSI KETURIS DOLERIUS.

Skaityk atyžžiai:

Kas prisijų du dolerius ir pusę su šiuom skelbimu, tas gaus per metą laiko laikraštį „SANDARĄ“ vertės už \$2.50

Gaus Knygoms:

- Knygą Amerikiečiai Lietuvoje, vertės už 25
- Knygą Apsakymėliai iš Gyvulių Gyvenimo 35
- Knygą Muzikos Žodynelis 25
- Knygą Trakoma arba Saugokite Akis Prie Šviesos 20
- Knygą Novelis. Graži apysaka 15
- Knygą Žmonių Ligos. Labai gera moksliska knyga .. 15
- Knygą Ciceliai. Pasakos pamokinančios gyvenime .. 15

Visos knygos su pažymėtomis kainomis yra du kart vertesnės, kas jas gaus tas džiaugsis ir patars savo draugams jas įsigyti. Nelauk ilgai, iškirpk šitą skelbimą ir įdėjęs į konvertą su money orderiu ar čekiu siųsk šiom antrašu:

S A N D A R A.

327 E. Street, Boston 27, Mass.

Reikalaukit Musų 1925 Metų Knygų Katalogo.

“DIRVA”

Mokslu, Literaturos ir Politikos Savitraštis

Išeina Pcntkadieniais, 8 puslapių, didelio formato, visuomenės laikraštis.

Prenumerata metams \$2.00
Lietuvon metams \$3.00

Pusei metų pusė kainos.

„ D I R V A ”

3352 Superior Ave., Cleveland, Ohio.

„Dirvos“ Agentura Siunčia Pinigus į Lietuvą ir Partraukia Gimines į Ameriką.

Telegrafinės Pinigų Perlaidos 50 Centu

NAUJIENOS įvedė šią stebėtiną pinigų siuntimo sistemą, kad suteikus Amerikiečiams galimybės pasiųsti pinigų savo giminėms Lietuvoje trumpiausiu laiku, už pigiausią kainą. Kitur už tokius telegramus reikia mokėti po 4 ir 6 dolerius, o NAUJIENOS pasiunčia už 50 centų.

PINIGAI NUEJNA LIETUVON Į 3 AR 4 DIENAS.

Sulig greitumo Lietuvos pašto yra pristatomi į visas Lietuvos dalis ir išmokami greičiausiu laiku. Pinigai pilnai garantuojami ir nesant galimybių išmokėti kam reikia grąžinami siuntėjui.

Štai yra litų kursas, prie kurio taipgi priskaityta 50 centų telegramo kaštai ir 25 centai pašto išlaidos:

100 litų \$11.25	400 litų \$42.50	700 litų \$73.25
200 litų 21.50	500 litų 52.75	800 litų 83.50
300 litų 32.00	600 litų 63.00	900 litų 93.75

Money orderius reikia pirkti ant vardo:

Naujienos,

1729 S. Halsted Street. Chicago, Illinois.

“VILNIS”

LIETUVIŲ DARBININKŲ DU-SYK SAVAITINIS LAIKRASTIS.

8 PUSLAPIŲ.

Išeina Utarninkais ir Pėtnyčiomis.

VILNIS turi savo korespondentus LIETUVOJ IR RUSIJOJ, suteikia teisingas žinias iš Amerikos ir viso pasaulio nuotikių.

Vieną numerį pažinurėjimui siunčiame veltui.

VILNIES prenumeratos kaina Amerikoje: metams \$3.00; pusei metų \$1.75; Chicagoje ir užrubežy, metams \$3.50; pusei metų \$2.00.

„V I L N I S”,

3116 So. Halsted Street. Chicago, Illinois.

SUSIVIENIJINO LIETUVIŲ AMERIKOJE KNYGYNE

Galima Gauti Sekančios KNYGOS:

- Amerika—Informacijos apie Ameriką ir tt. 100 Apdrauda ir Pašalpa — pusl. 32 10c.
- Daktaras iš Prievertos (Komedija) 20c.
- Darbininkų Padėjimas Amerikoje 35 pusl. 10c.
- Iš Lietuvo. Istorijos — pusl. 68 20c.
- Kas iš Kur Pareina? 20c.
- Kaip Gyvena: Latviai, Suomia, Anglai .. 20c.
- Kelionė į Sidlavą — pusl. 48 15c.
- Konradas Velenrodas — pusl. 24 15c.
- Kražių Skerdynės ir Jos pasekmės 15c.
- Lietuvių Tautos Klausimas Europos Karės Metu pusl. 102 35c.
- Lietuviška Chrestomatija — pusl. 180 .. 40c.
- Liudvikas Pasteris — pusl. 48 15c.
- Nuo Degtinės — pusl. 19 10c.
- Petras Žemaitis — pusl. 69 20c.
- Perspėjimas apie Šventą Tikėjimą—pusl. 63 10c.
- Susiprato — pusl. 64 20c.
- Ruožai iš SLA. Istorijos — pusl. 35 10c.
- SLA. Istorija (1896-1915) \$1.50; audimo aparais 2.00
- Viršminėtas knygeles SLA. nariai gauna už pusę kainos.

SEKANČIOS KNYGOS PARSIDUODA

UŽ PILNĄ KAINĄ:

- Vilnius — (Istorijos Apžvalga su daugybe paveikslų) 4.00
- Lietuvių Tautos Istorija — 1923 m. leidinys — 260 pusl. 1.00
- Graži Mageliona — Melodrama 4-rių aktų 50c.
- Kunigas Macochas—4-rių aktų tragedija .. 35c.
- Laimės Ieškotojai — 4-rių Veiksmy Drama 40c.
- Aisopo Pasakos — pusl. 364 \$1.25
- Lenkų Apaštalavimas Lietuvoje—pusl. 258 1.00
- Žodynas lietuviškai-angliškai ir angliškai lietuviškos kalbų. Sutaisë A. Lalis. Pusl. 1,274. Kaina \$10.00
- Žmogaus Pareigos — pusl. 245 1.00
- Taipgi pas mus gaunama M. Petrausko sekančios kompozicijos del solo, duetų, kvartetų, chorų, etc.
- Eglė (žalčių Karalienė) \$10.00
- Žalčio ir Gulbės Dievaičio duetas 75c.
- Liet. Dainos \$1.50
- Birutės arija 30c.
- Pasaka (Dramatiška daina) 80c.
- Kanklės 1920 m. \$2.00
- Aras, kvartetas 40c.

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA

307 W. 30-th Street

NEW YORK, N. Y.

DABAR UŽSIRAŠYK

“AMERIKOS LIETUVIŲ”

AMERIKOS LIETUVIS, savaitinis laikraštis ramnių pasiskaitymų, naudingų moksliskų straipsnelių ir svarbiausių žinių, yra naudingas kiekvienam lietuviui. Kas jį užsirašys lapkričio ar sekančio gruodžio mėnesio bėgyje, gaus gražių dovanų knygomis ir gražų sieninį kalendorių. Užsirašykite dabar, o turėsite naudingą laikraštį.

Reikalaujam agentų užrašinėti AMERIKOS LIETUVI, pardavinėti knygas ir gražias laiškam popieras.

Laiškus ir pinigus siųsdami adresuokit taip:

“AMERIKOS LIETUVIS”

14 Vernon Street, Worcester, Mass.

AISOPO PASAKOS

Didelė knyga 360 puslapių, 110 paveikslų, 301 pasakų. Tinkami pamokinimai seniems, jauniems ir mažiems. Popieros aparuose tik \$1.25

„TEVYNES“ ADMINISTRACIJA

307 W. 30-th St., New York, N. Y.

Biznieriai Garsinkitės „TEVYNEJE“

VIETINES ŽINIOS

BONUSAS DARBININKAMS.

Didelė karpetų ir divonų šapa Yonkerse, A. Smith and Bros., ruošiasi išmokėti pusmetinį bonusą darbininkams, siekiantį pusę milijono dolerių.

PRAVIRKĖ POLICMONUS.

40 Hymie Goldbergas, senas kriminalistas, atėjęs į policijos stotį taip sugraudino poliemonus, savo pasaka, kad jis bus geras, tik dabar neturįs pinigų, kad tie sumetė jam po \$5, džiangdamies, kad sukietėjes „griešnikas“ grįžta ant gero kelio.

KUDIKIŲ KONTES-TAS.

Bowling Green miesto daly įvyko vietos kudiškių sveikumo ir gražumo kontestas. Pirmą dovaną laimėjo ne amerikonas, bet airiukė, Marė Rozeta.

ADV. LOPATTO IR J. SKRITULSKAS JAU KAUNE.

Tik ką gautieji iš Lietuvos laikraščiai praneša, kad mūsų skaitytojams žinomi veikėjai, adv. Lopatto ir J. Skritulskas, laimingai pasiekė Kauną.

GRAŽUS TMD. PIKNIKAS.

Nedėlio, rugp. 2 d. Cypress Hills Parke įvyko TMD, ALTS, ir LGMD piknikas. Publikos atsilankė pusėtinai. Buvo išpildyta gražus programos: lenktynės, ir kiti žaislai.

Kiek teko nugirsti, tai rengėjams nuo šio parengimo liks apie 70 dolerių gryno pelno.

APSIVĖDĖ.

Liepos 30 d. apsigėdė Brooklyniečiams gerai žinomas kriaucių kontraktorius, p. Andrius Kairis. Jis vedė su p-le Margarita Monikiute.

Draugas.

SUSIŽEIDĖ TRYS ELIZABETO LIETUVIAI.

Liepos 29 d. adv. V. Brazauskas, 28 m., Elizabeto lietuviams gerai žinomas siuvėjam P. Plungis, 30 m. ir K. Šimonaitis, jie grįžo Plungiui išėmę pilietybės popieras. Bevažiuojant, kažkas nutiko jų automobiliui, kuris smarkiai atsimušė į šale kelio stovintį medį.

Iš Lietuvos Laikraščiu

LATVIJOS UŽSIENIŲ REIKALŲ MINISTERIS KAUNE.

Birželio 30 d. Kaunan atvyko Latvijos Užsienių Reikalų ministeris. Pasitarimuose su mūsų Užsienių Reik. min. birželio 30 ir liepos 1 d. nutarta padaryti susitaikinimo ir arbitražo konvenciją, ekonominę sutartį muitų tarifams derinti, sušaukti kuo artimiausiu laiku Estijos, Latvijos ir Lietuvos užsienių reikalų ministerių konfenciją.

PRANCUZAI MOKĖSIS ANGLAMS SKOLAS

Londonas. 7. VII. Eltos žiniomis į Londoną atvyksias Prancūzų finansų ministeris Kajo karo skolos su Anglija sureguliuoti.

MENAS IR KURYBA.

Liepos 17 d. Klaipėdoje įvyko pirmoji Klaipėdos krašte Valstybinės Dramos gastrolė. Buvo suvainikuota Kymantaitės-Čiurlionienės veikalas „Aušros su-

nus“. Žmonių atsilankė neperdaug, tačiau atsilankiusieji vaidinimo faktą sutiko gana širdingai ir vaidintojus apdovanojo gėlėmis.

MIKO PETRAUSKO KONCERTAI.

Patyrėme, kad š. m. liepos 19 d. ruošiasi Klaipėdoje koncertuoti žinomas kompozitorius, liaudies operos kurėjas ir dainininkas tenoras gerb. Mikas Petrauskas. Iš Klaipėdos jis vyks Kretingon ir toliau į visus žymesnius Zemaitijos ir Aukštaitijos miestus ir miestelius.

ANGLŲ BANKININKAS VYKSTA LIETUVON.

Nesenai lankėsi Lietuvoje visų Royal Bank of Scotland skyrių generalis valdytojas p. Wright. Liepos 10 d. išvyko Kaunan minėto banko Londono skyriaus vedėjas p. Millian Wayte, geras Baltijos Valstybių draugas.

LIEPOS 4 DIENA KAUNE.

Liepos mėn. 4 d. Amerikos Jungtinių Valstybių nepriklausomybės šventę Amerikos konsulą Kaune sveikino užsienių reikalų ministerijos vardu vyr. ypa tingiems reikalams valdininkas p. Blavesčiunas, vienas diplomatinis ir konsuliarinis korpusas.

Žmonės gali padaryti pinigų, tačiau pinigai negali padaryti žmonių.

Kuopos Susirinkimas

South Boston, Mass. SLA. 43 kuopos susirinkimas įvyks rugpjūčio 14 d., 7:30 val. vakare, Lietuvių salėje, kampas E. ir Silver gatvių. Visi nariai kviečiami pribūti į šį susirinkimą, nes yra daug svarbių reikalų. Atsiveskite ir naujų narių prirašyti prie SLA. 43 kuopos.

Komitetas.

DIDELIS PIKNIKAS

Didelį ir linksmą pikniką rengia SLA. 3-čias apskritys Nedėlio, Rugpjūčio (August) 16 diena, 1925 metų, prie Star mainos tipelio garaitėje, Courtney, Pa.

Pasidės 10 val. ryte ir tęsis iki vėlam vakarui.

Bus gera muzika ir šiaip visokių pasilinksminimų, žaislų, skanių gėrimų ir užkandžių. Kiekvieno lietuvi ir lietuvaitės butina pareiga dalyvauti šiame didžiausiam išvažiavime.

Sirdingai visus kviečia komitetas. P. S. Iš Pittsburgh'o imkite ant Wood St. karus Charleroi arba Donora ir išlipkite ant Riverview stoties, o iš ten eikite žemyn link Courtney ir net pat rasite pikniko vietą.

Paieškojimas

Aš Mariona Mazilaukaitė, paieškau savo dėdės Kazimiero Mazilauko. Pirmiau gyveno Elizabeth, N. J. Maldžiu atšaukti jį patį arba žinantieji apie jį pranešti, nes turiu svarbių reikalų.

Atsišaukit ant šio adreso: MISS MARY MOLESKI, RR. 3, box 137, BENTON, ILLINOIS.

Dr. F. MATULAITIS. 322 Holbrook Ave., DETROIT, MICH. Valandos: 12-2 p. m. ir 6-8 p. m. Ultravioletinė šviesa. Diathermia.

NGL NORTH GERMAN LLOYD LAIVAKORTES | ABI PUSI NUPIGINTOS | Lietuvų Per Bremen'ą

NAUJAS ĮSIRADIMAS DEKSNIO GĄLINGA MOSTIS Gydo, Reumatizma, Rankų, Kojų, Nugaros skaudėjimą, Šaltį, Rankų, Kojų, ėripiam, Dusulį, Galvos skaudėjimą, ir teip visokių skaudėjimų (tik ne ronas).

JAU Pripažino

visi, kad NAUJOKŲ padaryti C garai yra geriausi A rikoje. Tai pat viengėdčiai gėrisi, kad garai nant „TĖVYNĖJE“ remia lietuvišką literatūrą ir kovą už lietuvių tautos tiesas, tai yra svarus dalykas.

JONO-JOHN'S CIGARŲ

arba Petro Naujoko po 10 centų cigarą, o rukanū džiangsitis, kad ru kai puikių cigarų ir po vardu V3 (tauto (Ekstra po 15c)). Tėmyk var dą ir paveiklę ant bakso juos vis myli.

Cigarus išsiunčiame visur Amerikoje per pašta į kitus miestus pri vaitiškai ir biznieriams. Adress:

NAUJOKŲ CIGARŲ FACTORY, 267 DIVISION AVE., BROOKLYN, N. Y.

Verta paremt brolius lietuvius, nes jų cigarai labai geri. Agentai miestuose gali užsidirbti ekstra pinigų ir paremt lietuvišką išdirbtę Lai gyvuoja Lietuvių Tautai!

EKSTRA DIDELIS BARGENAS.

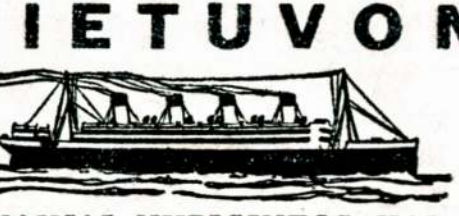

Pamatykite visą pasaulį per mūsų puikių stereoskopą, kuris yra padirbtas iš geriausios medžiagos. Jūs galite matyti paveikslus kaip ir tikrame gyvenime. Vaizdai iš Pasaulinio Karo. Istoriskos vietos Amerikoje, Dėdės Samo kariški laivai, Kristaus gyvenimas, Vizitas Romos ir Venecijos, taipgi daugelis kitokių puikių vaizdų.

Practical Sales Company, 1219 North Irving Ave. Desk 55, CHICAGO, ILL.

OLANDIŠKOS SE-NOJO PROCESO SELYKLOS Reikalaukite blesinės su tikroju Olandiškuoju ženkliu (leibeliu).

LIETUVON

NAUJAI NUPIGINTOS KAINOS | ABI PUSI.

Trečioje klasoje sulig laivo i Kauną ir atgal nuo \$203 iki \$215 GERA NAUJIENA. Naujas Suv Valst. įstatymas paveldija atlankyti Tėvynę ir buti metus, pasku be kliudų grįžti Amerikon nežiu rint kvotos.

Mūsų dideli laivai milžinai, kaip MAJESTIC, didžiausias pauply, OLYMPIC, HOMERIC, LAPLAND, PITTSBURGH, ARABIC, etc. siulo greitą kelionę į Cherbourg, Southampton, Antwerp. Daug laivų išplaukia kas savaitė.

Visi mūsų 3-čios klasos keleiviai gauna atskirus kambarius, dviems, keturiems ar šešiem žimoučms Patogumai, puikus maistas ir mandagumas.

WHITE STAR LINE RED STAR LINE No. 1 Broadway, New York

GROBLAUSKIO GUMBALSALDEL Vidurių Suvaržymo Moterims

TIKTAI SLA. Kuopoms SLA. Ženkliu-guzikėliai VYRIŠKI SU ŠRUBELIAIS TRIJŲ RUŠIŲ: Dideli Auksiniai, naujo stiliaus po \$1.50 Mažesni Auksiniai76 Paaukuoti50

SVEIKATA - TIKRIAUSIAS TURTAS. MOKSLAS - TIKRIAUSIA VILTIS. "GYDYTOJAS" didžiausias sveikatos ir mokslo žurnalas lietuvių kalboje.